

ΦΡΟΝΗΜΑΤΑ

Σύγγραμμα Περιοδικόν

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

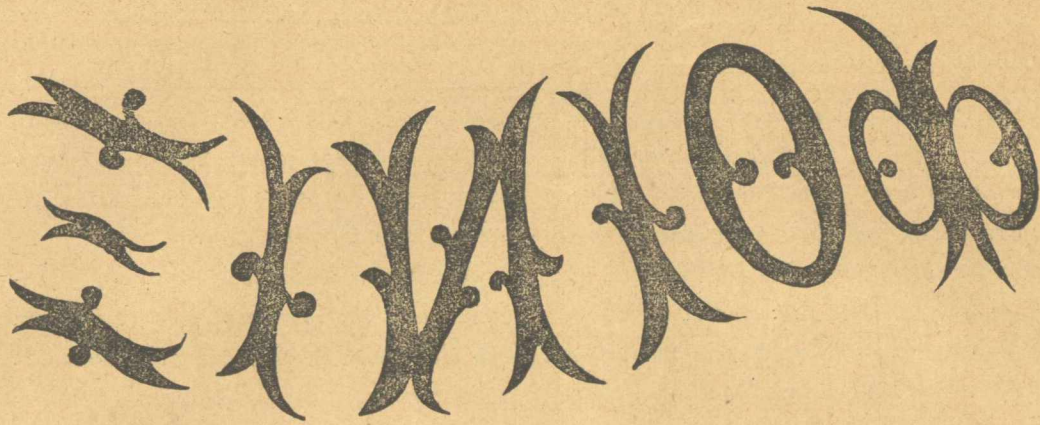
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ.

I Ὁ Ἀλφιέρης.	V Ὁ Ἐρνάνης τοῦ Βίκτωρ. Ὀδγκώ. (Συν.)
II Γοργόνες.	VI Ποικίλα.
III Ἐπιστολαὶ Barthélemy Saint-Hilaire
περὶ Αἰγύπτου.	VII Ποίησις.
IV Ἠθικὴ Μελέτη. — Περὶ γυναικός.	VIII Λύσεις.
	IX Λογογράφος. — Λίνιγμα. — Γρίφος.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΟΥΡΜΟΥΖΗ.

1875.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ἔτος Α΄.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ 1875.

Φυλ. Ζ΄.

Ο ΑΛΦΙΕΡΗΣ

Κατὰ τὸν ΒΙΛΛΕΜΑΙΝ (1).

Εἶδομεν προηγουμένως τὴν γαλλικὴν φιλοσοφίαν μεταφραζομένην ἐν Ἰταλίᾳ, εἶδομεν τὰς περὶ πολιτικῆς ἀναμορφώσεως ἰδέας, τὴν ἠθικὴν ἐπανάστασιν τέλος, μετηνεγμένας εἰς τὰ Μεδιόλανα καὶ τὴν Νεάπολιν, φαινόμενον μᾶλλον, ἴσως, ἐνδιαφέρον τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν, ἢ τὴν τοῦ πνεύματος. Καὶ ὄντως, ἢ πρῶτος αὕτη εἰσβολή, ἢ ἡ Γαλλία διὰ τῶν δοξασιῶν τῆς ἐποίει πρὶν καὶ διὰ τῶν ὀπλῶν ἐπιτελέσῃ αὐτὴν, θὰ προητοίμασε βεβαίως μέχρι τίνος καὶ θὰ διηκούλυε τὰς κατακτήσεις ὅσας ἀργότερον ἐπεχείρησεν, ὅτε αἱ θεωρεῖται ἐκεῖναι, τῶν

ἁποίων ἴσως οὐδ' αὐτοὶ οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς εἶχον κατανοήσει τὸ μυστήριον, αἱ θεωρεῖται λέγω κατέστησαν ἰσχυραὶ καὶ τρομεραὶ πραγματικότητες. Ἄλλ' ἐγὼ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς φιλολογικῆς ἐπιβροῆς μόνον ἐξετάζων τὸ ζήτημα νομίζω ὅτι οὐδόλως ἐγκρατεῖται ἡ δόξα τοῦ ἰταλικοῦ πνεύματος ἐν τῇ λεκτικῇ ἀπομιμήσει καὶ τῇ δουλικῇ ἀποδοχῇ τῆς γαλλικῆς ἀνεξαρτησίας· διότι τότε οὐδὲν τὸ πρωτότυπον ἢ ἐθνικόν. Καὶ ὄντως ὁ Βεχκαρίας (1), ὁ Genovesi (2), ὁ Verri (3),

(1) Διάσημος Ἰταλὸς ποινολόγος οὗτινος τὸ περὶ Ἀδικημάτων καὶ Ποινῶν ἀξιόλογον σύγγραμμα μετέφρασεν ὁ ἡμέτερος Κοραΐς. Ἐγεννήθη τῷ 1738 ἐν Μεδιολάνοις καὶ ἀπέθανε τῷ 1794.

(2) Καθηγητὴς τῆς μεταφυσικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Νεαπόλεως. 1742—1769.

(3) Φιλολόγος Ἰταλὸς γεννηθεὶς τῷ 1741

(1) Ἐκ τοῦ Tableau de la Littérature au XVIII siècle, trente-quatrième leçon.

ὁ Filangieri (1), εἰσὶν ἰταλοὶ ἐκγαλλισμένοι, εὐφυεῖς ζηλωταὶ ἰδεῶν ξένων, νεώτερισται, ἐνῶ εἶναι ἀντιγραφεῖς, διαδίδοντες ὅ,τι αὐτοὶ δὲν ἐμελέτησαν καὶ ἐκφράζοντες αὐτὸ διὰ τῆς ἐμφύτου εἰς τὸν τόπον καὶ τὴν γλῶσσάν των ζωηρότητος. Ἄν ὅμως θελήσωμεν νὰ εὐρωμεν αὐτὸ τὸ ἰταλικὸν πνεῦμα, νὰ τὸ εὐρωμεν πρωτότυπον, δηλ. ἐθνικὸν, πρέπει καταλιπόντες τὴν καλὴν Ἰταλίαν νὰ σταθῶμεν εἰς ἓν τῶν προαστείων τῆς καὶ νὰ μελετήσωμεν τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον τὸν διττῶς ξένον διὰ τε τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν τέχνην του, τὸν Ἀλφιέρην. Ὅχι διότι καὶ οὗτος διέφυγε τὴν δύναμιν ἐκείνην, τὴν ἀφυκτον ἐπιβροήν τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος ἐν τῷ ΙΗ'. αἰῶνι· ἀντέστη ὅμως αὐτῇ καὶ ἀπηνήθη καὶ ἀπεδίωξεν ὅσον οἶόν τ' ἦν αὐτῶ.

Bacchatur vates, magnum si pectore
possit
Excussisse Deum. . . .

Τὸν τύπον αὐτῆς τὸν φέρει ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν καταρᾶται, ἀλλὰ τὸν φεύγει. Βεβαίως δὲ δὲν εἶναι ἓν τῶν ἥττων ἐνδιαφερόντων φαινομένων τῆς φιλολογικῆς ἱστορίας τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος ἢ ὑπαρξίς, αἱ πρόοδοι καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ δημοκράτου ἐκεῖνου Ἀλφιέρη, γεννηθέν-

ἐν Μεδιολάνοις καὶ ἀποθανὼν τῷ 1816, συγγράφας πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ Ἐπιτομὴν Ἰταλίας.

(1) Νομικὸς Ἰταλὸς γεννηθεὶς τῷ 1752 ἐν Νεαπόλει καὶ ἀποθανὼν τῷ 1788.

τος ἐν τῇ μικρᾷ πόλει Asti (1) ὑπὸ τὴν δεσποτικῶς πατρικὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Πεδεμοντίου.

Καὶ προκειμένου περὶ Ἀλφιέρη δὲν διατείνομαι ὅτι θὰ περιγράψω τὴν εἰκόνα τοῦ Πεδεμοντίου, ἠθικῶς, πολιτικῶς καὶ φιλολογικῶς, μοὶ εἶναι ὅμως ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπιστήσω τὸν νοῦν ἐπ' ὀλίγον ἐπὶ γεγονότος, ὅπερ κάλλιστα ὁ Ἀλφιέρης αὐτὸς ἐχαρακτήρισεν ὀνομάσας τὸ Πεδεμόντιον ἄ μ φ ἰ β ἰ ο ν, ἵνα παραστήσῃ τὸν ἀναμειγμένον ἐκεῖνον λαόν, ἰταλὸν καὶ γάλλον ἅμα· γάλλον μὲν διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν αὐλὴν του, ἰταλὸν δὲ διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὰ ἥθη του.

Πρὸ πολλοῦ δὲ εἶχεν ἐπικρατήσῃ ἡ γαλλικὴ ἐπιβροή ἐν Πεδεμοντίῳ· διότι, ἀνοίγοντες τὸ ἔσχατον τῶν με πνεύμα βιβλίῳ, τὰ «Ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἀμιλτωνος», θὰ ἰδῆτε ἐν αὐτῷ ἀντιγραφὴν καὶ ἀπομίμησιν τῆς κομψότητος καὶ πολυτελείας τῆς Αὐλῆς τῆς Γαλλίας ἐν Τουρίνῳ, τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, τὴν αὐτὴν φιληδονίαν, τὰς αὐτὰς ἀδυναμίας. Δὲν θέλω νὰ ἐπαναλάβω τὰς ἥκιστα σοβαρὰς ἐκφράσεις ὧν χρῆσιν ποιεῖται ὁ κακολόγος καὶ εὐφυῆς ἅμα ἱστορικὸς, ὁμιλῶν περὶ τῆς ἡγεμονίδος τῆς διοικούσης τότε τὸ Πεδεμόντιον, τῆς θυγατρὸς Ἐρρίκου τοῦ Δ'.

Βραδύτερον ἀντεσταθμίσθη διὰ τῆς δόξης ἢ ἐλαφρόνοια αὐτῆ τῆς Αὐλῆς τοῦ Πεδεμοντίου· ὁ ἡγεμὼν διὰ τῆς δραστηριότητος αὐτοῦ ἐνεψύχωσε τὸ μικρὸν ἐ-

(1) Τῷ 1749 καὶ ἀποθανόντος τῷ 1803.

κεῖνο κράτος. Εἶναι πασίγνωστον ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ Βίκτωρ Ἀμεδαῖος (1). Ἠγάπα πολὺ τοὺς πολέμους καὶ ἐπίστατο τὴν πολεμικὴν τέχνην καλῶς· πολιτικὸς ἀληθῶς ἰταλὸς, ἤλασσε συχνὰ συμμάχους καὶ διὰ τοῦτο μετὰ δύο μῆνας, ἀφοῦ ἦτον ἀρχιστράτηγος τῶν στρατῶν τοῦ Αὐτοκράτορος, ὑπῆρξεν τοιοῦτος καὶ τῶν στρατῶν τῆς Γαλλίας· τὸ εὐμετάβολον ὅμως αὐτὸ τῆς πολιτικῆς του προήρχετο ἐξ ἐνστίκτου κλίσεως πρὸς τὴν ἀρπαγὴν καὶ τὴν αὐξῆσιν. Διὸ μετὰ πολλοὺς πολέμους καὶ λεηλασίας, ἀφοῦ εἶδε τὰ κράτη του κατερημωθέντα, τὴν καθέδραν του πολιορκουμένην, ὁ Βίκτωρ Ἀμεδαῖος, ὅτε μὲν φυγᾶς, ὅτε δὲ νικητῆς, κατώρθωσε νὰ αὐξήσῃ τὸ κράτος του καὶ νὰ κυριεύσῃ τὴν Σαρδῶν, ἐπικληθεὶς βασιλεὺς τῆς Σαρδοῦς.

Ἄλλ' ὅμως δὲν πρέπει, καὶ παρὰ τοὺς ἱστοριογράφους καὶ τοὺς κοινούς καὶ χυδαίους ἐπαίνους, οὓς ἀπονέμουσιν εἰς τὴν σοφίαν τοῦ ἡγεμόνος τούτου, εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς διοικήσεώς του, δὲν πρέπει, λέγω, νὰ νομίξῃ τις τὴν τοῦ Πεδεμοντίου διοίκησιν, ἢ οἰκογενειακὸν δεσποτισμὸν λίαν δραστήριον καὶ λεπτολόγον· τεκμήριον δὲ τούτου, ὅτι ἀφοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐξήσκησεν αὐτὸν, ἐγένετο ἐπὶ τέλους θυμᾶ του.

Κατελλημμένος ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ μιμῆσθαι τοὺς μεγαλειτέρους ἡγεμό-

(1) Γεννηθεὶς τῷ 1665, παραιτηθεὶς τῷ 1730 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1732.

νας, μανιώδης διότι ἦτο βασιλεὺς τοσοῦτον μικρᾶς μοναρχίας καὶ θέλων νὰ φέρηται μετὰ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἱποτικῆς ἐκείνης μεγαλοπρεπείας, ἐπὶ τῇ ὁποίᾳ διεκρίθη ὁ Κάρολος Ε'. π. γ. ὁ Βίκτωρ Ἀμεδαῖος παρητήθη τοῦ θρόνου ὅπως ἐκεῖνος. Δουλικώτατα δὲ ἐπόμενος ἐκεῖνῳ, ἀπεμιμήθη ἕως καὶ τοὺς τύπους αὐτοῦ τῆς τελετῆς καὶ τὰς λέξεις, ὧν ἐχρήσατο Κάρολος ὁ Ε'. ἀποτιθέμενος τὸ στέμμα.

Καὶ μετ' οὐ πολὺ συμπληρῶν τὴν ἀπομίμησιν, ἢ μᾶλλον ἀκουσίως αὐτοῦ καὶ ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας καὶ ἀνίας τῆς κοινῆς εἰς ὄλους τοὺς ἐν ἀποχωρήσει βασιλεῖς, ἠθέλησεν ὡς ἐκεῖνος νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ἄλλὰ διὰ τῆς εὐπειθείας καὶ εἰς τὰς σκληροτέρας διαταγὰς, τῆς τόσο ἐυχεροῦς εἰς τοιοῦτον μικρὸν κράτος ἐντελῶς ὑποτεταγμένον, ὁ υἱὸς του τὸν ἐπρόλαβε καὶ παρὰ τὴν δόξαν του, καὶ τὰς ἀναμνήσεις τῆς ἀξίας του, ἀνηπάγη μίαν τῶν ἡμερῶν τῆς κλίνης του ὑπὸ τῶν γρεναδιέρων τῆς ἀρχαίας σωματοφυλακῆς του, καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπου ἀπέθανε ὑπ' αἰσχύνης καὶ λύπης. Καὶ τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ τέλος τοῦ Βίκτωρος Ἀμεδαίου.

Κάρολος Ἐμμανουήλ (1) ὁ υἱὸς του, καίτοι ὑπὸ τοιούτους κακοὺς οἰωνοὺς καὶ διὰ τοιαύτης μελανῆς ἀγνωμοσύνης προοιμισάμενος, ἐπολιτεύθη ὡς καλὸς

(1) Ἐγεννήθη τῷ 1710, ἀπέθανε τῷ 1773.

καὶ σοφὸς ἡγεμῶν, λέγουν οἱ ἱστορικοὶ, ὀλίγον μὲν ἐποφελῶς πολεμήσας ἐπλούτισε διὰ τοῦ ἐμπορίου τοὺς ὑπηκόους του καὶ τοὺς ἐγύμνωσε διὰ τῶν φόρων. Καίτοι μὴ ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του ἔλαβεν ὅμως μεγάλην ἐπ' αὐτῶν ἐπιρροήν καὶ αἱ παροδικαὶ ἀντιρροπαὶ τῆς τύχης τὸν εὖρον πάντοτε σταθερὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου του, ὅστις κατέχευε τοσοῦτον μικρὸν μέρος ἐν Εὐρώπῃ, καὶ τὸν ὁποῖον μία λέξις τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Αὐστρίας ἐφαίνετο ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐξαφανίσῃ.

Ἐπανερχόμενος ἐπὶ τὸ προκείμενον παρατηρῶ ὅπως ἀπ' ἀρχῆς, ὅτι τὸ Πεδεμόντιον ὑπὸ τὸν Κάρολον Ἐμμανουήλ, ὅπως ὑπὸ τὸν Βίκτωρα Ἀμεδαῖον, ἦτο μοναρχία ἀπόλυτος. Δὲν ἠδύνατό τις ἄνευ ῥητῆς ἀδείας τοῦ ἡγεμόνος νὰ ἐξέλθῃ εἰς περιήγησιν. Νόμος τις τῆς χώρας εἶχεν ὡς ἐξῆς :

« Οὐδεὶς τῶν Πεδεποντιῶν ἠδύνατο νὰ τυπώσῃ ἐν οἰαδήποτε χώρᾳ τῆς Εὐρώπης, βιβλία ἢ ἄλλα συγγράμματα, ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς Πεδεμοντικῆς κυβερνήσεως ἐπὶ προστίμῳ ἐβδομήκοντα σκούδων καὶ ἄλλαις καὶ δὴ καὶ σωματικαῖς ποιναῖς. »

Οὐκ οἶδα πῶς ὁ νόμος οὗτος ἐξετελείτο ὅτε ὁ Πεδεμόντιος περιηγητῆς ὁ γενόμενος ἐνοχος τοιοῦτου ἐγγλήματος ἐφρόντιζε νὰ μένῃ ἀπομεμαχρυσμένος τῆς εὐδαίμονος πατρίδος του, ἀλλ' ἐπανερχόμενος εἰς Πεδεμόντιον τὸν συνελάμβανον καὶ ὑπεχρέουν νὰ ἐξωφλήσῃ μὲ τοὺς τόκους τὸ καθυστερούμενον πρό-

στιμον, τὸ ὁποῖον εἶχε διαφύγει.

Ὅλαι αἱ τυραννικαὶ ἐξεις ἦσαν διαδοχικαὶ εἰς τὸ μικρὸν αὐτὸ κράτος, οἷον : ἦτο αὐστηρῶς ἀπηγορευμένον τοῦ ἐξάγειν τοῦ κράτους χρήματα· ἦτο μεγάλη δυσκολία, ἐπεχείρει τι κινδυνῶδες ὁ πειρώμενος νὰ ἐξαγάγῃ τοῦ Πεδεμοντίου ἐλάχιστόν τι ποσὸν ἀνήκον αὐτῷ. Καὶ πλεῖσται δὲ ἄλλαι δεσποτικαὶ προλήψεις ἐβάρυνον ἐπὶ τοῦ κράτους ἐκείνου καὶ ἐφαίνοντο τυραννικώτεροι ἢ ἀλλαχόθεν ἐν τοσοῦτῳ μικρῷ χώρῳ.

Ἐν τοιαύταις περιπετεῖαις ἡ μοναρχία τοῦ Πεδεμοντίου ἀφίχθη εἰς τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος. Ἐνεκα τῆς θέσεώς της δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὴν δύναμιν ἐκείνην, τὴν δραστήριον ἐκείνην δεσποτεῖαν, ἣν τὸ γαλλικὸν πνεῦμα ἐξήσκει ἐπὶ τὰς μακρὰν ἢ τὰς πλησίον κειμένας χώρας. Ὅτε αἱ γαλλικαὶ ἰδέαι ἐπεκράτουν ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Αἰκατερίνης Β'. (1) ἠθελεν ἀποφύγει τὴν ἐπιρροήν αὐτῶν τὸ Πεδεμόντιον συμπεπιεσμένον μεταξὺ τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς ἀγαθῆς Ἰταλίας ; Βεβαίως ὄχι. Ἐκ τούτου προήρχετο σύγχυσις διαφόρων ἑτερογενῶν στοιχείων· ἰδέαι τινὲς τῆς γαλλικῆς φιλολογίας ἦσαν διεσπαρμέναι ἐν Τουρίνω, ἐνῶ αὐστηρὸς δεσποτισμὸς καὶ δυσδαίμονα ἔθιμα ἐμάστιζον τὸν λοιπὸν τόπον.

Εἰς τοιαύτην λοιπὸν κοινωνικὴν κατά-

(1) Αὐτοκρατεῖρας τῆς Ῥωσίας, τῆς ἐπικληθείσης: ἡ Σεμίραμις τῆς Βορρᾶ, 1729-1796.

στασιν ἐγεννήθη τὸ μᾶλλον ἀνεξάρτητον καὶ μᾶλλον ἀδάμαστον τῶν πνευματικῶν, ἡ ζωηρωτέρα κεφαλὴ καὶ ἡ μᾶλλον ἐμπαθὴς τῶν καρδιῶν, ὅσας ἐθέρμανε ποτὲ ὁ ἰταλικὸς οὐρανός, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις ἂν ἐγεννᾶτο σύγχρονος τοῦ Δάντου, ὁλὰ καθίστατο ἀντίπαλος αὐτοῦ κατὰ τὴν φατρίαν καὶ τὴν ποίησιν, ἄνθρωπος περιέχων ἐν ἑαυτῷ τὴν αὐτὴν ἐκείνος ἐστίαν, μίσους κατὰ τῆς τυραννίας καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἐλευθερίαν· διότι τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Ἀλφιέρης. Ἐγεννήθη εὐγενῆς καὶ εἶχε διαφυλάξει καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, τὰς προλήψεις καὶ τὸ ὑπερήφανον τοῦ γένους του, ἦτο δημοκράτης, ἀλλὰ δημοκράτης τιμαριώτης, οὕτως εἶπεῖν.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΠΟΡΡΟΝΕΣ.

Ἡ ἀνθρώπινος εὐπιστία εἶνε μὲν οὕτως εἶπεῖν ἐκτεταμένη, σχεδὸν δ' ἀπερίοριστος· ἀλλὰ καὶ πολλοὺς καὶ σπουδαίους ἔχει τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς λόγους. Ἡ πρὸς τὸ πιστεῦν ἐτοιμότης ἡμῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀναμφισβητήτως ἀφορμᾶται αἰτίων, ἀφ' ὧν καὶ ἡ πρὸς ἀπόκτησιν γνώσεων ἐμφυτος τοῖς ἀνθρώποις καὶ θεῖα ὄρεξις, τὰ δὲ τῆς φύσεως θαυμάσια τόσῳ πολλὰ καὶ τοσοῦτον μυστηριώδη εἶνε, ὥστε δυσκολωτάτη καὶ τὰ μάλιστα ἀκαθώδης καθίσταται ἡ ἀκριβὴς αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων διακρίσις καὶ κατανόησις.

Νηρηίδες καὶ Τρίτωνες ἐξ ἀρχαιότατων

χρόνων ἐν τοῖς τοῦ Ποσειδονίου κράτους θαυμασίοις κατελέγοντο, ἡ δὲ τῶν πρώτων ἀπερίγραπτος καλλονὴ καὶ ὑπεράνθρωπος δύναμις οὐχὶ σπανίως ἠνάγκασε τοὺς ὑψηπετεῖς ποιητὰς ἵνα τὸν Πήγασον αὐτῶν ἀναβῶσι, καὶ ἀπὸ τῶν αἰθερίων ὑψῶν ἐμπνευσθῶσι πρὸς ὕμνον καὶ δυνατὴν περιγραφὴν ἀφάρτου καὶ θείας καλλονῆς. Περιβόητοι ἱστοριογράφοι μετ' ἀκραδάντου πεποιθήσεως προσδιώρισαν τὸν χρόνον αὐτῶν, ἐξάκουστοι φυσιοδίφαι ἐθεβαίωσαν τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις σοφῶν καὶ περιφανεστάτων ἐπιστημόνων παρρησία κηρύττουσι τε καὶ διδάσκουσι ὅτι, ἂν ἡ φύσις οὐδαμῶς οὐδέποτε Νηρηίδα ἢ Τρίτωνα παρήγαγε, τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύει εἰ μὴ ὅτι ὁ Πάνσοφος Ἀριστοτέλης τὸ χρέος αὐτοῦ παρεγνώρισεν ἢ παρημέλησεν. Ἡ φύσις, λέγουσιν, ἀτελῆ τὴν τῶν σπονδυλοφόρων ζώων τάξιν κατέλιπεν. Ἐλλείπει κρῖκος τις ἐκ τῆς ἀλύσεως, ἡ δὲ ἄλυσις ἤθελε συναρμοσθῆ, καὶ ὁ ἐλλείπων κρῖκος θὰ ἐτίθετο τότε καὶ μόνον τότε, ὅτε Νηρηίδες καὶ Τρίτωνες δὲν ἤθελον πλέον θεωρεῖσθαι πλάσματα εὐπετοῦς καὶ νεανικῆς φαντασίας· ἀλλὰ πραγματικά ὄντα τὴν οἰκείαν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ θέσιν κατέχοντα.

Ἐν τῷ ἀγγλικῷ τῆς Σουσεξῆς (Sussex) κομητάτῳ λόγος τις λέγεται ὅτι, κατὰ τὸ 4187 ἠγρεύθη παρὰ τὰς ἀκτὰς αὐτοῦ γοργῶν τις θαυμασιωτάτη. Τὸ παράδοξον καὶ πρωτοφανὲς ἐκεῖνο πλάσμα εἰργάζετο καὶ ἐποίει πάντα ἐντελέστατα ὡς ἄνθρωπος, τὸ δὲ χρονικὸν λέγει ὅτι ὁ μικρὸς οὗτος τρίτων ἐφυλάττετο ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ ἐπὶ ἑξ μῆνας, οὐδὲν δ' ἐπὶ πλέον ἀναφέρον μᾶς ἀφήνει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀπέθανεν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι, τὸ χρονικὸν προστίθησιν ὅτι ἡ γοργῶν

πάντα ἐξέμαθεν ὁὐδεμίαν ὀμωσ, μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν κυρίων της, ἡδυνήθη νὰ ἐναρθρώσῃ ποτε λέξι.

Ἐν ἔτει 1430 σφοδρὰ θέλλα ἐνέσκηψεν ἐν Ὀλλανδία ἀναρίθμους προζηνήσασα ζημίας, τὰ δὲ ἐξαγριωμένα κύματα μέχρι τῶν λειμώνων ἀνήλθον. Ἐργατικάι τινες γυναῖκες ἐν ἀκατίῳ τὴν εἰς λίμνην μεταποιηθεῖσαν γῆν διερχόμεναι εἶδον μικρὰν ἀνθρωπίνην κεφαλὴν ἐπιπλέουσαν. Πλησιάζασαι παρετήρησαν ὅτι ἡ ἀνθρώπινος ἐκείνη κεφαλὴ ἦτο κεφαλὴ γοργόνας, ἣν εὐκόλως ἐκ τῶν παραμυθίων ἀνεγνώρισαν. Μετὰ πολλοὺς κόπους καὶ μόχθους συνέλαβον τὴν τῶν ὑδάτων παρθένον, ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ἐδίδαξαν αὐτὴν νὰ φέρῃ μὲν ἐνδύματα, ἐπιχαρίτως δὲ τρώγῃ ἄρτον καὶ πίνει γάλα καὶ μετὰ πάσης τῆς ἐντελείας ὑφαίνει. Ἐπὶ ἐκκαίδεκα ἔτη συνέζη μετὰ τινος γυναικὸς ἐν τῷ διοικητηρίῳ τῆς Haarlem ἄλλ' ἅπασαι αἱ προσπάθειαι ὅπως τὴν διδάξωσιν νὰ ὀμιλῇ ἀπέβησαν φροῦδα καὶ μάταιαι. « Ἐυλαβέστατα προσεκύνη καὶ ὑπεκλίνετο, λέγει Ἰωάννης ὁ de Parival, βλέπουσα τὸν σταυρὸν, καὶ ὑπεδείκνυε σκοτεινὴν τινα ἐννοίαν θεότητος.» Βεβαίως ἡ πρὸς θεότητα σκοτεινὴ τῆς Ὀλλανδικῆς γοργόνας ἐννοία δὲν παρεκλίνει αὐτὴν νὰ σέβῃ τὸν σταυρὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ ὑποκλίνεται, ὡς τινὲς ὑπέθεσαν. Ἡ αὐτὴ ἐνστικτος ἐννοία παρατηρεῖται ἐν βαθμῶν λίαν προκεχωρημένῳ ἐπὶ πάντων μὲν σχεδὸν τῶν ζώων, πλεῖστον δὲ ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ τοῦ κυνός. Ἐκ τῶν χρονικῶν καὶ χρονολόγων μανθάνοντες ὅτι ἡ γοργὼν αὕτη κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἐτάφη θρησκείαν, οὐχὶ ἄνευ λόγου δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ εὐσεβεῖς αὐτῆς κύριοι, αἱ ἀρχαὶ δὴλα δὴ τῆς Χα-

αρλέμης, ἔλαβον τὴν θείαν χάριν καὶ εὐαγγελικὴν ἀγαλλίασιν νὰ ἴδωσι τὸ προσφιλὲς αὐτῶν κτῆμα βεπτίζόμενον ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ Ἰησοῦ.

Παντάσασι δὲ μοναδικὴν καὶ παράδοξον ἱστορίαν ἀναφέρει ὁ ἀπὸ Ἐξμούθης ἐν Δεβονσίρ τῆς Ἀγγλίας πλοίαρχος Ῥιχάρδος Whitbourne περὶ τῆς ἐμφανήσεως γοργόνας ἐν τῷ λιμένι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τὸ 1610. Ἐκ τῆς περιγραφῆς ἣν δίδει, φαίνεται ὅτι ἠξιώθη ἐκ τοῦ πλησίον νὰ παρατηρήσῃ τὸ ἰδεῖν τῶν ποιητῶν, τὴν πεποιθήσιν τῶν ἱστοριογράφων, τὸ μῆλον τῆς ἔριδος μεγάλων φυσιοδιφῶν. Περὶ τὴν κεφαλὴν εἶδεν, λέγει, γραμμὰς ποικιλοχρόους, μᾶλλον δὲ κυανὰς, μεγίστην τὴν ὁμοιότητα πρὸς κόμην ἐχούσας· ἀλλ' ὁ φόβος ἠμπόδισεν αὐτὸν πλεῖον τινα περὶ τοῦ παραδοξωτάτου τούτου τῶν φαινομένων νὰ καταλίπῃ ὑμῖν· διότι κατὰ τὴν ἐξέτασιν πλησιάζασα πρὸς αὐτὸν ἡ γοργὼν κατεφόβησεν, αὐτὸς δ' ἐντρομος ἀπῆλθεν ἐν σπουδῇ. Ὑστερότερον « προσῆλθε τῇ λέμβῳ, ἐν ἧ ἔμενον ὁ τοῦ πλοίαρχου θεράπων μετὰ καὶ ἄλλων ναυτῶν καὶ ἔθεσε τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτῆς πρὸς μέγιστον τῶν ἐν αὐτῇ φόβον, ὧν τις ὀλίγον τι τῶν ἄλλων θαρραλέωτερος ἀπεδίωξεν αὐτὴν διὰ κτυπήματος, ἔπειτα δὲ κολυμβῶσα ἔφθασεν εἰς ἄλλην λέμβον, ἣν οἱ κωπηλάται καταλιπόντες, ἔφυγον πρὸς τὴν παραλίαν, κακῆσθον ἐθεῶντο αὐτὴν.»

Οὐχὶ δὲ πρὸ πολλῶν ἐτῶν Ἀμερικανὸς τις ὀνόματι Barnum ἀντὶ ὀλίγων χρημάτων ἐπεδείκνυε μικρὸν τι δύσμορφον ἀντικείμενον, ὅπερ ἐκάλει « mermaid » τοῦτέστι θαλασσίαν παρθένον· ἀλλ' ἰατρικῆς ἐρεῦνης γενομένης ἀπεδείχθη ὅτι ἡ τοῦ Ἀμερικανοῦ Γοργὼν οὐδὲν ἄλλο ἦτο εἰ μὴ εὐφυστάτη προσκόλλησις τοῦ ἄνω μέρους πίθηκος καὶ οὐρᾶς ἰχθύος.

Ἀγγλος τις φίλος μου κατὰ πάντα ἀξιόπιστος καὶ σεβαστὸς μοι διηγήθη ὅτι πρὸ πενταετίας τὴν Εὐρώπην περιηγούμενος παρετήρησεν ἐν τινι Μουσεῖῳ γοργόναν μετὰ προσοχῆς φυλαττομένην, εἰς δὲ τὴν ἐρώτησίν μου, ἂν καὶ ἐκείνη ἦν εὐφυῆς τις συγκόλλησις ἀπεκρίνατο ὅτι, συντόμως καὶ μετὰ πολλῆς τῆς περιεργίας καὶ προσοχῆς ἐξετάσας τὸ ἀντικείμενον, οὐδὲν τοιοῦτον ἠδυνήθη τ' ἀνακαλύψῃ ἴχθυος.

Οὐδεμίαν ἀναγκαιῶς δυνάμεθα ἐπὶ τῶν εἰρημένων νὰ ἐκφράσωμεν γνώμην, διότι, φοβούμενοι ἀμερικανικὴν τινα εὐφυῆν καὶ συγκόλλησιν, ἐπιθυμοῦμεν ἵνα πλείονας περὶ τοῦ ἀντικειμένου ἢ τῆς ἐπιστήμης πρόοδος παράσχῃ ἡμῖν πληροφορίας καὶ βεβαιότητος. Ἄλλ' ὅπως μὴ ἀτελεῖ τῆ πραγματεία καταλίπω, ὀλίγας παρατηρήσεις χρῆσιμον, νομίζω, νὰ ποιήσω ἐνταῦθα.

Μεγίστην μὲν τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰς τῶν ἀρχαίων Σειρήνας αἱ τῶν ἡμετέρων χρόνων Γοργόνας ἔχουσιν· ἀλλὰ μᾶλλον καὶ οὐσιωδέστερον πρὸς τοὺς Τρίτωνας αὐτῶν ὁμοιάζουσιν. Αἱ τῶν ἀρχαίων Νηρηίδες ποῦ καὶ ποῦ λέγονται διφυσεῖς, ἡ κοινωτέρα ὅμως καὶ μᾶλλον παραδεδεγμένη περὶ αὐτῶν δοξασία ἦν ὅτι, αἱ τοῦ θαλασσοῦ γέροντος θυγατέρες ἦσαν ὡραῖαι, ὡραιόταται.

«Κυπαρισσοβεργόλιγνες ἄψεγες κόραις ἦσαν.»

Ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης, ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τῶν Μελετῶν ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, λέγει περὶ Γοργόνων τὸν λόγον ποιούμενος: « Ἐκ τῶν λῳιπῶν ἐναλίω θεοτήτων γνωρίζομεν διασθεσίνας μόνον τὰς Γοργόνας, συνενούσας ἐν ἑαυταῖς ὅλους σχεδὸν τοὺς περὶ Σειρήνων μύθους.» (Τομ. Α. ἀ. 61). Ὡδε δὲ πως ὁ τὴν

Κρητηίδα πεποιτικῶς Ἀντωνιάδης περιγράφει τὰς Γοργόνας:

Νύμφη ἐκεῖσε πλανᾶται, ἀφροῦς μὲ τὴν πτέρην πατοῦσα, ἔχουσα δὲ κεφαλὴν εἰς νεφέλην πυκνὴν στηριγμένην.

Μέλαιναν κόμην δ' ἀπλοῦσα καὶ πλήττουσα τ' ἄγριον κῶμα θάρακα φέρει χαλκοῦν, ὡς καθρέπτῃς τὸ πῦρ ἀνακλῶντα, ὅπερ τὸ πρόσωπον πέμπει, θαμβόνον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Πέδαί κρατοῦν σιδηραὶ δεδεμένας τὰς χεῖρας, κ' οἱ πόδες εἶναι ὁμοῦ ἠνωμένοι, καὶ φέρουν ἰχθύος τὰ λέπη.

Δράττει τὴν πρόραν τῶν πλοίων, καὶ ῥίπτει χαμαὶ τὰ ἱστία στρέφει δ' ὑπίσω τὸ βέμμα τοῦ Πόντου κινούσα τοὺς πόδας, οὕτω δ' ἐκβάλλει φωνὴν, ἣν μυριοὶ θνητοὶ δὲν ἐκβάλλουν, ὅταν τῆς μάχης ἡ λύσσα σφαγὴν ἀμοιβαίαν μηνύη.

Παρακατιῶν δ' ὁ κ. Πολίτης προστίθῃσιν: « Καὶ τῷ ὄντι χωρὶς νὰ ἔχουσιν οὐδὲν τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ὁμονύμων ἀρχαίων θεοτήτων, αἱ Γοργόνας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἔχουσιν ἀφ' ἑτέρου μεγίστην πρὸς τὰς Σειρήνας ἀναλογίαν.» Ὑποθέτω ὅτι ἡ πρὸς τὰς Σειρήνας τῶν ἀρχαίων ἀναλογία τῶν Γοργόνων τῶν καθ' ἡμᾶς Ἑλλήνων βασιζέται πᾶσα ἐπὶ τοῦ ὅτι ἠδεῖαν φωνὴν ἔχουσαι καὶ ἐν διαχύσει οὐσαι ψάλλουσι:

« . . . Γλυκεῖαν ἤδη εἰς οὐράνιον μέλος, τόνους προσθέτουσ' ὄργανου, χορδὰ ἤχηρὰ συνδονοῦσαι,»

καὶ τοὺς παραπλέοντας ναυτίλλους κακοποιοῦσαι. Ἡ γλυκεῖα τῶν Γοργόνων φωνὴ ἐγένετο ἤδη παροιμιώδης, ἐν δὲ τῇ Χίῳ θέλων ἐρωτόληπτός τις νεανίας νὰ ἐπαινήσῃ διὰ τοῦ ἐκφραστικωτέρου τῶν ἐπιθέτων τὴν ἄδουσαν Ἀμαρυλλίδα του βᾶστα Γοργόνα μου ἀνακράζει.

Οὐδεὶς βεβαίως δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ὡς κειμήλια διεφύλαξαν καὶ περιέσωσαν πλεῖστα τῶν τῶν πατέρων ἡμῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, πολλὰς δὲ θρησκευτικὰς καὶ κοσμογονικὰς δοξασίας. Γνωστὸν ὅμως ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ μέγιστοι τῆς ἀρχαίας

Ἑλλάδος νέος, αὐτὸς ὁ δαιμόνιος ἐκείνος τῆς Μαίας υἱὸς ὁμολογεῖ που ὅτι ἀδυνατεῖ καὶ αὐτὸς νὰ ἐννοήσῃ πολλὰ τῆς θρησκείας ἣν ἐλάτρευεν, ὁμολογεῖ ὅτι δὲν γινώσκει ἂν δύο εἰσὶν Ἄφροδίται ἢ μία, καὶ θαυμάζει ὅτι ὁ Ζεὺς καίτοι ὡς εἰς θεὸς πιστευόμενος, ἐλατρεύετο ὑπὸ τσοαῦτα ὀνόματα. Συγκεχυμένοι λοιπὸν καὶ λίαν πεπλεγμένοι παραδόσεις εἶνε ὕπερ ἢ καθ' ἡμᾶς ἐπιστήμη ἀπαιτεῖ παρά τῶν ἀπογόνων τῶν πάλαι Ἑλλήνων. Αἰῶνες δουλείας σκληρᾶς καὶ βαρβάρου, αἰῶνες παχυλεστάτης ἀμαθείας διήλθον ἐπὶ τῶν υἱῶν τῶν ἐλευθέρων Μαραθωνομάχων ἐκείνων, φυσικῶς δ' ἐπόμενον εἶνε καὶ πᾶσαι ἡμῶν αἰδέαι, πάντα ἡμῶν τὰ ἔργα καὶ διανοήματα νὰ φέρωσι τὸν τύπον τῶν λαοφθόρων τούτων δαιμόνων καὶ λίαν δυσδιακρίτου συγχύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἡμέτεραι Γοργόνες μεγίστην μὲν τὴν ἀναλογίαν πρὸς τὰς τῶν ἀρχαίων Σειρήνας ἔχουσι, κατὰ δὲ τὴν μορφήν ὑπερτι καὶ ἄλλο πρὸς τοὺς Τρίτωνας αὐτῶν ὁμοιάζουσιν ἄλλ' οὔτε πρὸς τὰς μὲν δικαιούται τις νὰ ταυτίσῃ αὐτάς, οὔτε πρὸς τοὺς δέ.

Ἐπάρχουσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται περιστάσεις, ἀλλ' εἰς τὰς ὀλίγας μόνον ταύτας ἀρκούμεθα. Ἐπιστῶ δὲ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν χαρακτήρος ὅτι, διδάσκονται μὲν αἱ Γοργόνες ἐντελέστατα ἔργα τε καὶ πολυδαίδαλον ἱστὸν ὑφαίνειν ἄλλ' οὐδεμίαν οὐδέποτε λέξιν δύνανται νὰ ἐναρθρώσωσιν.

Ὅπως ἐν τοῖς περὶ λυκοπαίδων ἱσοροούμενοι κύριον αὐτῶν χαρακτηριστικὸν εἶνε ἡ ἀφασία, οὕτω καὶ ἐν τοῖς περὶ Γοργόνων. Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ λυκοπαίδων ἐμαρτυρήθησαν ὑπὸ μαρτύρων ἀξιοπίστων, τὰ δὲ περὶ Γοργόνων μαρτυροῦνται μὲν ὑπὸ τινῶν, ἔχουσι δὲ ὑπὲρ αὐτῶν σο-

φοὺς ἐπιστήμονας ἄλλα τὰ πλείοτερα φέρουσι μορφήν παραμυθίων. Οὐ μόνον δὲ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι τὰ περὶ Γοργόνων διηγήματα ἄλλα καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ, ὡς εἶδομεν, καὶ ἐν Σκανδιναυίᾳ, συνελόντι δὲ καὶ ἐν ταῖς καθόλου παραδόσεσι λαῶν μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστώτων καὶ οὐδεμίαν ἔχόντων σχέσιν γλώσσης ἢ θρησκείας. Ἐν τοῖς τοιούτοις ὅμως διηγήμασι δύο τινα εἰσὶ κατὰ τὸν περιφανῆ τοῦ ἐν Ὁξφόρδῃ Πανεπιστημίου καθηγητῆν Μ. Μύλλερρον τὰ εὐρετέα καὶ εὐρέσιμα ὑπὸ κριτῶν ἀρμοδίων:

α.) Εἰσὶ τὰ διηγήματα ταῦτα φύσει δυνατά;

β.) Εἰσὶ τὰ διηγήματα ταῦτα ἀρκούντως μεμαρτυρημένα ὑπὸ μαρτύρων ἀξιοπίστων, ὥστε ἀποτελεῖν ἀκριβῆ τοῦ πράγματος ἀπόδειξιν;

Παλαίφατος δ' ὁ μυθογράφος λέγει ἐν τοῖς διασωθεῖσιν ἀποσπάσμασι τῆς «περὶ Ἀπίστων» συγγραφῆς του: «Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ γενέσθαι πάντα τὰ λεγόμενα. . . γενόμενα δέ τινα οἱ ποιηταὶ καὶ λογογράφοι παρέτρεψαν εἰς τὸ ἀπίστοτερον καὶ θαυμασιώτερον τοῦ θαυμάζειν ἕνεκα τοὺς ἀνθρώπους. Ἐγὼ δὲ γινώσκω, ὅτι οὐ δύναται τὰ τοιαῦτα εἶναι οἷα καὶ λέγεται τοῦτο δὲ καὶ διείληφα, ὅτι:

ΕΙ ΜΗ ΕΓΕΝΕΤΟ, ΟΥΚ ΑΝ ΕΛΕΓΕΤΟ.»

Κ. Α. ΣΓΟΥΡΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
J. Barthélemy Saint-Hilaire
ΠΕΡΙ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

ΑΙ ΠΥΡΑΜΥΔΕΣ ΚΑΙ Η ΔΑΝΔΕΡΑΧ.

Ἐκ τῆς σκηνώσεως τοῦ Chalouf et Tarraba, 21 Δεκεμβρίου 1855.

Κύριε,

Δὲν ἐπεθύμουν ἐν τούτοις ν' ἀφήσω τὴν Αἴγυπτον πρὶν ἢ σὰς εἶπω ὀλίγα τινα καὶ περὶ τῶν μνημείων ἅτινα ἐθαυμάσαμεν. Νομίζω ὅτι ὁ ταξειδιώτης ὅστις ἐπεσκέπτετο τὰ μνημεῖα ταῦτα χωρὶς νὰ τοῖς προσφέρῃ τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ του θὰ ἦτο ἀρκετὰ γελοῖος καὶ ἀναίσθητος ἐν ταυτῷ ἐὰν δὲν ἠσθάνετο ἑαυτὸν συγκεκμημένον ἐπὶ τῇ θεᾷ των· ἐὰν δὲ βλέπων αὐτὰ ἠσθάνετο βαθεῖαν τινὰ ἐντύπωσιν ἀγνοῶ διατὶ δὲν θὰ ἔσπευδε νὰ μετακοινώσῃ τὰς ἐντυπώσεις ταύτας, οἰαδιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν, εἰς ἐκείνους οἵτινες, ἦττον εὐτυχεῖς αὐτοῦ, δὲν ἠξιώθησαν νὰ τὰ ἴδωσιν εἰς τὴν θέσιν ἐφ' ἧς κείνται. Ἄλλως τε δὲ τὰ μνημεῖα τῆς Αἰγύπτου δὲν εἶναι ἀπλῆ μόνον δόξα διὰ τὸν λαὸν ὅστις τὰ ἀνήγειρε· ἀποτελοῦσι μέρος τῆς ἱστορίας τῶν τεχνῶν διὰ τε τὸ περίεργον αὐτῶν, ὡς καὶ διὰ τὸ μέγεθός των, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τὸ ἐντελές αὐτῶν· ἐὰν δὲ τὰ διήρηχτό τις ἐν σιγῇ θ' ἀπέσπα σελίδα ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Τινὰ τῶν μνημείων αὐτῶν φέρουσι χρονολογίαν 4000 ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα. Σὰς ἐρωτῶ: Πρὸ 4000 ἐτῶν τί ἦτον ὁλόκληρος ἡ Εὐρώπη καὶ αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος συμπεριλαμβανομένης; Τί ἦτον ὁ κόσμος καὶ μάλιστα οἱ μᾶλλον ἐξευγενισμένοι λαοὶ τῆς κατὰ τὸ ἡμισυ μυθώδους ἐκείνης ἐποχῆς, ἀπέναντι τῆς Αἰγύπτου;

Καθὼς ὅμως σὰς ἔλεγον καὶ εἰς προλαβοῦ-

σαν ἐπιστολῆν μου δὲν ἔχω τὴν παραμικρὴν ἀξίωσιν τοῦ ἐννοεῖν τὰ ἱερογλυφικά. Τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν καινὸν ἀνεκάλυψα· οὐδὲν ἐννοῶ ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς πέτρας τῶν ἀνακτόρων καὶ ναῶν γεγλυμμένων αἰνιγμάτων, εἰμὴ ὅ,τι σχετικὸν μᾶς ἀνακοινώσουσιν ὁ Champollion ὁ νέος, οἱ κκ. Wilkinson, de Rougé, Prisse, Seppsius, καὶ λοιποὶ Αἰγυπτολόγοι. Γνωρίζω μάλιστα ὅτι ἡ τοῦ Champollion ἀνακάλυψις εἶναι ἀναμφισβήτητος· ἔχω δὲ πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῶν σοφῶν ὧν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον σκέπτομαι νὰ σχολιάσω τὰ ἔργα.

Τὰ μνημεῖα ἅτινα ἐπεσκέφθημεν δὲν εἶναι πολυάριθμα. Ὁ σκοπὸς τοῦ ταξειδίου μας ἦτον εἰδικός, τὸ δὲ ζήτημα τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουεῦς μὲ τὰ σχετιζόμενα δευτερεύοντα ζητήματα, ἦτο τὸ μόνον ὕπερ μᾶς ἀπασχόλει. Ἐν τούτοις δὲν ἠθελήσαμεν νὰ διέλθωμεν πλησίον τῶν ἀριστουργημάτων αὐτῶν τῆς Φαραωνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ὡς βάρβαροι καὶ χωρὶς νὰ ρίψωμεν ἐπ' αὐτὴν ἐν βλέμμα. Ἴδου τὰ μνημεῖα ἅτινα εἶδομεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου: Αἱ Πυραμίδες τοῦ Ghizeh, ὁ ναὸς τῆς Δανδεράχ, τὰ ἀνάκτορα καὶ οἱ ναοὶ Esnek, ἡ Edrou καὶ ἡ νῆσος τοῦ Philæ.

Δὲν θὰ σὰς ὁμιλήσω περὶ τῶν Ἀραβικῶν μνημείων ἅτινα ἀπηντήσαμεν εἰς Κάιρον καὶ εἰς τὰ περίχωρα αὐτοῦ. Ἐπάρχει ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πλῆθος τζαμίων ἅτινα ἐπισύρουσι τὰς μελέτας καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν καλλιτεχνῶν. Ἐξῶθεν αὐτῶν, οἱ τάφοι τῶν Καλιφῶν, μετὰ τῶν ὁποίων διαπρέπει τὸ ὄνομα τοῦ Μαλέκ-Ἀβέλ, εἰσὶν ἀρκετὰ περίεργοι, μετὰ πλείστης δ' ὄσης εὐχαριστήσεως διήλθομεν ἐκ τῶν κατερειπομένων αὐτῶν τζαμίων.

Ἴνα μεταβῇ τις εἰς τὰς μεγάλας Πυραμίδας ἃς βλέπει ἐκ δεξιῶν του, παρατηρῶν ἐκ

τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Καΐρου, πρέπει νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ χωρίου Ghizeh, νῦν κατερημωμένου, ἄλλοτε δὲ, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 16ου αἰῶνος ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἀφρικανοῦ ἀνθηροτάτης πόλεως. Ὡς ἐκ τῆς πλημμύρας ὅμως τὰ ὕδατα ἀνῆλθον εἰς μέγα ὕψος, ἐκάλυπτον δὲ οὕτω τὴν πεδιάδα, ὥστε ἠναγκάσθημεν ν' ἀκολουθήσωμεν στενωπάτα τινὰ ὑψώματα τῆς γῆς, ἅτινα διὰ μακρυτάτων περιστροφῶν ὀδηγοῦσιν εἰς τὴν Λυβικὴν ἔρημον ἔνθα καὶ κεῖνται τὰ γιγαντιαία ταῦτα οἰκοδομήματα. Μακρόθεν καὶ ἐνόσῳ πλησιάζει τις δὲν προξενούσιν ἢ ἐλαχίστην ἐντύπωσιν, εὐρίσκειται μάλιστα ἐπὶ τοῦ σημείου ν' ἀνακράξη: — Πῶς, αὐταὶ εἶναι αἱ περιφροὶ Πυραμίδες; — "Ὅταν ὅμως ἀφήσῃ τὰ ὑψώματα καὶ διελθὼν τὴν πλημμύραν προχωρήσει περὶ πρὸς τοὺς ὄγκους τούτους, οἵτινες κατέχουσιν ἐνὸς κίλομέτρου περιφέρειαν ἐντὸς τῆς ἄμμου, λαμβάνουσιν οὗτοι τοιαύτας διαστάσεις εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ὥστε κυριεῦεται ὑπὸ βαθυτάτης ἐκπλήξεως ὅταν φθάσει εἰς τὴν βάσιν των.

Ἡ ἐντύπωσις αὕτη προξενεῖται βεβαίως ἐκ τοῦ ὅτι αἱ πυραμίδες αὐταὶ εἰσὶ μονόλιθοι. Τὰ εὐρυχωρότερα ἀνάκτορα, τὰ τοῦ Karnak π. χ. ἢ τὰ τοῦ Medinet-Habou, ὅσον ἀπέρχνται καὶ ἂν εἰσὶν, δὲν προξενοῦσι τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα θαυμασμοῦ τὸ ὅποιον αἰσθάνεται τις βλέπων τὰς Πυραμίδας. Εἰς τὰ ἀνάκτορα ταῦτα εὐκόλως ἐξοικειοῦται τις, βλέπει καὶ ἀναλύει ἐν πρὸς ἐν τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη, ἐνῶ ἡ ἐντύπωσις τῶν Πυραμίδων εἶναι ἐπιβάλλουσα καὶ καταπληκτικὴ. Ἡ ἐκπλήξις μάλιστα αὐξάνει ὅταν ἀναβαίνει τις εἰς τὰ ἐκ λαμπροῦ λίθου καθίσματα ἐκεῖνα, μερικὰ τῶν ὁποίων ἔχουσι τριῶν ἢ τεσσάρων ποδῶν ὕψος.

Λέγουσιν ὅτι τὸ Colisée τῆς Ῥώμης εἶναι

ὠραιότερον τῶν Πυραμίδων, ἀμφιβάλλω ὅμως ἐὰν ἡ ἐντύπωσις ἦν προξενεῖ εἶναι μεγαλύτερα τῆς τῶν Πυραμίδων.

Ἡ ἐντύπωσις αὕτη εἶναι ἔτι μᾶλλον ἐπιβάλλουσα ὅταν, εὐρισκόμενος τις εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῶν, εἰς πεντακοσίων ποδῶν ὕψος ὑπερανῶ τῆς γῆς, ἔχει ὑπ' ὄψιν τοῦ τὸ Κάϊρον, τὴν ἀκρόπολιν αὐτοῦ, τὸ Μοκατὰ ὅπερ ὑπερίσταται τοῦ Καΐρου, τὰς πυραμίδας τοῦ Σακκαράχ εἰς τὸν ὀρίζοντα μετὰ τῆς Μέμφιδος καὶ τῆς Λυβικῆς ἐρήμου, κύκλωθεν δ' αὐτοῦ τὰς τρεῖς ἢ τέσσαρας Πυραμίδας τὰς περικυκλούσας τὴν μεγάλην, τὴν Σφήγκα ὡς καὶ τὰ ἐρείπια πολλῶν ἀνακτόρων καὶ ἀπειραριθμῶν τάφων. Νομίζει ὅτι μετεφέρθη πράγματι εἰς ἄλλον κόσμον.

Κατέρχεται ἐπὶ τέλους τὴν μεγάλην Πυραμίδα ταχύτερον ἂν ὅτι τὴν ἀνῆλθε ἢ θεάπαυει, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ ἐντύπωσις.

Ἀνῆλθον τὴν μεγάλην Πυραμίδα εἰς ὀλιγώτερον τῶν δέκα λεπτῶν διάστημα, βοηθούμενος ὑφ' ἐνὸς Ῥωμαλαίου Ἀραβος καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ ὠραιωτάτου τινὸς παιδὸς, οὔτινος ὅμως αἱ δυνάμεις δὲν ἦσαν ἄρκεται ὅπως μᾶς ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ἀναρρίχσιν μας ταύτην. Κατῆλθον πολὺ ταχύτερον συμπαρασύρων καὶ τὸν Ἀραβὰ εἰς τὰ συνεχῆ πηδήματά μου. Οὗτος δὲν ἔπαυεν ὅτε μὲν ἀναρριχόμενος ὅτε δὲ κατερχόμενος, ζητῶν μοι ἀνά πάσαν στιγμὴν τὸ μπαξῆσι ὅπερ τῷ εἶχον ὑποσχεθῆ, ἐπέμενε δὲ σπουδαίως ἐνοχλῶν με, ὅπως τῷ ἐπιτρέψω ν' ἀνέλθῃ καὶ κατέλθῃ τὴν Πυραμίδα ἐντὸς δέκα λεπτῶν, μὴ ζητῶν μοι εἰμὴ τὸ εὐτελὲς πόσον τῶν τριῶν σελινίων ὡς ἀμοιβὴν τῆς διαβολικῆς ταύτης ἐκτελέσεως. Ἡρνήθη νὰ ἴδω τὸ θέαμα τοῦτο· μολονότι δὲ ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἐξετέλεσεν

ἤδη τὸ τοιοῦτον πλέον ἢ ἑκατοντάκις, ὅπως εὐχαριστήσῃ τὴν ἀγγλικὴν περιέργειαν, ἐφοβούμην ἐν τούτοις μήπως καὶ συντρίψει μέλος τι τοῦ σώματός του, τοῦθ' ὅπερ μὲ ἠνάγκασε νὰ μείνω ἄκαμπτος εἰς τὰς θερμὰς παρακλήσεις του. Ἡ συνειδήσις μου δὲν μοι ἐπέτρεπε νὰ ριψοκινδυνεύσω τὴν ζωὴν ἐνὸς ἀνθρώπου παρέχων ἐμαυτῷ τοιοῦτον θέαμα.

Ἐπρογευματίσαμεν εἰς τοὺς πρόποδας τῆς μεγάλης Πυραμίδος, ὑπὸ τὴν σκιάν της· ἐπίομεν δὲ, ὡ ἄνθρωπινος ἀνατροπή! καμπανίτην εἰς ἀνάμνησιν τῶν Φαραῶ.

Πολλοὶ πρὸ ἡμῶν περιηγηταί, ὧν τὸ παράδειγμα ἠκολουθήσαμεν, ἐγευματίσαν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος· μεταξὺ τῶν ἀρχαιοτέρων δύναται τις ν' ἀναφέρῃ τὸν Ἡρόδοτον, πεντακόσια ἔτη π. Χ., Διόδωρον τὸν Σικελιώτην, τὸν Στράβωνα καὶ πολλοὺς ἄλλους πατήσαντας πρὸ 2,400 ἐτῶν τὴν αὐτὴν γῆν ἢν ἐπάτησαν καὶ οἱ στρατιῶται τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ὅτε οὗτοι διεσκόρπισαν τὰς σπείρας τῶν ἀπειθήρων Μαμελούκων. (Ἀκολουθεῖ.)

ἨΘΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

Ἡ τῶν γυναικῶν γενναία καὶ τρυφερά ψυχὴ πλείοτερον ἐπιρρέπῃς εἰς τὸν ἔρωτα ἀγνοεῖ ἢ μᾶλλον δὲν φαντάζεται ὅτι οὗτος δύναται νὰ εἶναι ψευδής, ἀπατηλὸς, ἀνάξιος δι' αὐτὰς, ὡς ὑποκρύπτων ἐνίοτε συμφέροντα καὶ κερδοσκοπικὰς προθέσεις. Αἱ γυναῖκες κολακευόμεναι ἢ μᾶλλον οἰστρηλατούμεναι ἕνεκα τῶν τιμῶν καὶ περιποιήσεων, τῶν ὑπερβολικῶν ἐκείνων καὶ ἐνόρκων διαβεβαιώσεων πίστεως, ἀφοσιώσεως κτλ. λησμονοῦσιν ἑαυτὰς, τὴν ἠθικὴν ἢν ἐδιδάχθησαν, κλονίζονται καὶ ἐμπί-

πτουσιν ἀπερισκέπτως εἰς τὰς παγίδας τοῦ ἄρρενος φύλου. Στενάζουσι τότε, πάσχουν· καὶ διατί; διότι ἀφρηπάσθησαν ὡς ἀπὸ λύραν Ἀμφιονοκὴν ἀπὸ τὰς θετικὰς ιδέαι των, διότι ἐλησμόνησαν τὰ καθήκοντα καὶ χρῆσι των.

Χρέος ὑμῶν καὶ καθήκον, ὦ γυναῖκες, ἐστὶ ν' ἀποφεύγητε τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς ἀφοσιώσεις τῶν ἀνδρῶν, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ αὐτῶν πηγάζει ἡ διαφθορά σας, ἡ ἐξουδένωσις σας. Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ὁ ἀνὴρ δὲν ἐπαινεῖ, δὲν περιποιεῖται, δὲν κολακεύει ἢ ἀπὸ σκοποῦ γυναικῆ τινα. Θαυμάζει δὲ, δοξάζει καὶ ἀποθεώνει αὐτὴν, πεισθεὶς ἅπαξ περὶ τοῦ ἀκλονήτου τῆς σταθερότητος τῆς καρδίας αὐτῆς, περὶ τοῦ ἀπροσβλήτου τῆς ἀρετῆς της, περὶ τοῦ ἀμολύντου καὶ δικαίου ἔρωτός της. Γυνὴ τις ἄρα ἐπιθυμοῦσα ν' ἀρέσῃ εἰς τοὺς ἀνδρας, ὀφείλει μετ' αὐστηρᾶς περισκέψεως νὰ μετρήσῃ ἐκάστην αὐτῆς φράσιν, ἕκαστον αὐτῆς διάβημα, ἕκαστον αὐτῆς μειδίαμα τέλος, καὶ ἂς ἦναι βεβαία ὅτι ὁ ἀνὴρ ὁ ἐξ ἐνστικτοῦ προτιμῶν τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς θέλει ἀπεκδυθῆ τὸν ἀνθρωπὸν τῆς ὕλης καὶ περιβληθῆ διὰ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ψυχικοῦ ἔρωτος, ἐν τὸς πολὺ γοητευτικώτερου τοῦ σαρκικοῦ. Ναι, ὦ γυναῖκες, παύσατε ἀπομακρυνόμεναι τῶν ὑγειῶν αὐτῶν ἀρχῶν, δι' ὧν καὶ μόνων δύνασθε νὰ λάμψητε καὶ μεγαλυθῆτε, οὕτω δὲ καὶ τὸν ἀνδρα νὰ ὀδηγήσητε εἰς τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ προορισμόν.

Γίνετε ὅμοιαι τῶν Σπαρτιατίδων, αἵτινες ἐθεώρουν μόνην τιμὴν των τὴν ἐκλογὴν ἀνδρὸς ἐναρέτου· μιμηθεῖτε τὴν Ἀσπασίαν τὴν ὑποδουλώσασαν τὸν μέγαν Περικλέα, ἥτις ἀρκούντως ἐγνωρίζε νὰ διδάσκῃ τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ καθῆκον ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ἔρωτος, τοῦ ἔρωτος ὅντινα ἐλάτρευεν οὐχὶ ὡς παίγιον τῶν αἰσθήσεων, ἀλλ' ὡς θέλημα τῆς

ζωής. Μιμηθείτε τὴν Ἀσπασίαν, ἣτις ἐδόξαζεν ὅτι ὁ ἔρωσ στενὴν τὴν σχέσιν ἔχει μὲ τὴν σοφίαν, ὡς ἡ σοφία μὲ τὰς Χάριτας καὶ αἱ Χάριτες μὲ τὴν ἡδονήν.

Μὴ παραδίδεσθε, ὦ γυναῖκες, καὶ μὴ πιστεύετε εἰς τὰς ἐπιτετηδευμένας φιλοφρονήσεις τῶν ἀνδρῶν, διότι οὗτοι ἔχουσιν ὄπλα μαγευτικά, ἀκαταμάχητα. Προσέχετε πάντοτε ἐν ταῖς συναναστροφαῖς ὑμῶν νὰ περιφρονῆτε τοὺς κλόκακας καὶ παρασίτους, τοὺς ἐκθειαστάς τῶν προτερημάτων σας, νὰ ἀποφεύγητε τὴν μονήρη μετὰ τῶν ἀνδρῶν ὀμιλίαν καὶ τὸ προτιμᾶν τὸν μὲν ἀπὸ τὸν δὲ, ὅπου ταν οἱ συγκάθεδροι τῆς συναστροφῆς σας εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ, τῆς αὐτῆς τάξεως, τῆς αὐτῆς ἠθικῆς· ἐπιστήσατε δὲ τὴν μεγαλειτέραν προσοχὴν εἰς τὸ νὰ μὴ δίδητε τὴν ἐλαχίστην ὕλην κακολογίας τοῦ ὀνόματός σας. Ἀναμνησθεῖτε τῶν μεγάλων συμφορῶν εἰς ἃς ὑπέπεσον ἡ Μαλβίνα, ἡ Ῥοζαλία τοῦ Λουγάνου, ἡ Ἰουλία Ἀλφρίδαου καὶ τόσαι ἄλλαι περὶ ὧν τόσος λόγος γίνεται ἐν τοῖς μυθιστορήμασιν ἄτινα βεβαίως καθ' ἐκάστην ἀναγινώσκητε.

Ἡ Μαλβίνα ἠγάπησε περιπαθῶς τὸν Ἐδμῶνα· ἀργὰ τὸ ἠσθάνθη. Ὅτε δὲ ἐνόησε τὴν καρδίαν τῆς ἀμφιταλαντευομένην μεταξὺ ἀρετῆς καὶ ἔρωτος ἀνέκραξεν: — ἡ εὐδαιμονία εἶναι μακρὰν ἀπὸ ἐμὲ, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡ εἰρήνη!... διατὶ εἶμαι τόσον τεταραγμένη; τρέμω καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀκολουθήσω ἰδέαν τινά... Τί εἶπον; ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον ἔχει τόσῃν ἰσχύϊν; διατὶ αὐτὸς ἐπεισε τόσον σφοδρὰ τὴν καρδίαν μου; μήπως εἶμαι ἐρωτευμένη; Ὅχι, ὄχι! δὲν ἐρωτεύομαι, εἶναι βέβαιον, δὲν ἀμφιβάλλω εἰς τοῦτο παντάπασι, δὲν εὐχαριστοῦμαι ὅταν τὸν βλέπω, ἐξ ἐναντίας ἤθελα τὸν ἀποφύγει μᾶλλον... Ἄ! φύγε, φύγε δαίμων! ἀπάλλαξόν με τῆς σκλη-

ρᾶς θεωρίας σου! ἀρκεῖ ἡ βάσανος τοῦ νὰ σὲ φαντάζωμαι. Φύγε ἄνθρωπε, ἡ παρουσία σου μὲ θανατώνει! — Μόλις λοιπὸν τώρα εἰς τοὺς ἐρωτικούς παραλογισμοὺς τῆς ἠσθάνθη ἡ Μαλβίνα ὅτι ἐρᾷ καὶ ἀντερᾶται. Ἀλλὰ διατὶ τοσαύτη θλίψις, τοσαύτη ἀπελπίσις; διότι ὁ ἔρωσ τῆς δὲν ἦτο σύμφωνος μὲ τὴν κρίσιν τῆς, διότι ὁ ἔρωσ τῆς ἦτον ἐναντίον τῶν χρεῶν τῆς. Αὕτη ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ ἄνυμφος. Τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα τοῦ Ἐδμῶνος ἦσαν πολλὰ, τὰ δὲ ἐμπόδια τοῦ γάμου τῶν ἀνυπέροβλητα καὶ ταῦτα πάντα ἔθετον αὐτὴν εἰς τρομερὰν ἀμφιταλάντευσιν. Ἡ Μαλβίνα ὅμως ἔσφαλεν ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη γυνὴ δώσασα πίστιν εἰς τὴν καρδίαν τῆς, ἣτις τότε δὲν ἦτον ἰδική τῆς πλέον, ἦτο τοῦ Ἐδμῶνος καὶ ἀπωθήσασα τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ἣτις τῇ ὑπηγόρευε ἀπομακρυνεῖν ἀπὸ τὸν τοιοῦτον ἔρωτα, ζωγραφίζουσα αὐτῇ τὰς συμφορὰς εἰς ἃς ἐμελλε νὰ ὑποπέσῃ, ἣτις τῇ ἔλεγε ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν Ἐδμῶνα οὕτινος τὰ θέλητρα ὑπέκρυπτον ἐπονείδιστα ἐλαττώματα καὶ τοῦ ὁποῦ ἡ συμπεριφορὰ πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ ἡ κακοῦθια ἐγένοντο αἰτία νὰ διαφθαρῇ δολίως ἡ Ρίττη ἡ ὠραία τῆς Κλάρας ἀδελφῆ.

Μὲ τὸν ἔρωτα ἐπαναλαμβάνω, ὦ γυναῖκες, δὲν πρέπει νὰ παίζη ἡ εὐαίσθητος καρδία σας· διότι ἐν μόνον κρούσμα αὐτοῦ ἐπιπόλαιον δύναται νὰ διασείσῃ ὅλην τῆς τὴν εὐδαιμονίαν. Οὐδεμία ἐξ ὑμῶν νὰ τολμήσῃ νὰ εἴπῃ ὅτι θέλει ἀγαπήσει ἀναξίως καθὼς ἡ Μαλβίνα, καθὼς ἡ Κορίνα. Ὅσαι ἐπρόφρον τὴν τρομερὰν ταύτην βλασφημίαν καὶ ἐπέμεινον εἰς τὴν συναναστροφὴν τῶν τοιούτων ἐρωτοπλάνων Θεραπειῶν, μετενόησαν κατόπιν πικρότατα. Πάσης ἐναρέτου νέας ἔργον εἶναι ἅμα ἴδη ἐλάχιστον σημεῖον ἐφόδου

ἐκ μέρους τῶν τοιούτων νὰ φύγῃ εὐθύς, νὰ περιφρονῆσῃ πᾶν γενόμενον αἰσθημα καὶ νὰ διακόψῃ πᾶσαν συναναστροφὴν, πᾶσαν ὀμιλίαν μετ' αὐτῶν καὶ ἃς μὴν ἐπερείδεται εἰς τὴν φρόνησίν τῆς, διότι αὕτη ἐξηπάτησε τοὺς μεγαλειτέρους τῶν ἀνθρώπων. Ποία ἐξ ὑμῶν δὲν εὐρέθη μονήρης εἰς πυκνόφυλλον δάσος θαυμάζουσα καὶ ἐνασμενίζομένη νὰ θεωρῇ τὴν φύσιν ὑπὸ τὴν μόνωσιν; Ποία πρὸς τὸν κρότον, πρὸς τὴν φωνὴν ζώου τινὸς δὲν ἐσκίρτησε φοβηθεῖσα ἀνέλπιστόν τι καὶ δὲν ἐτράπη εἰς φυγὴν; Φεύγεις λοιπὸν, ὦ φίλε, ἀπὸ εἰκασίας κίνδυνον; δὲν πρέπει ἄρα μετὰ πλειοτέρας περισκεψέως ν' ἀποφεύγη τοὺς ἀληθεῖς κινδύνους, φόβον ὄχι ἰδανικόν, ἀλλὰ φόβον δυνάμενον νὰ βασανίσῃ ὡς ἐρινύς ὅλην σου τὴν ζωὴν;

Ἐρωσ, ἔρωσ, ἔλεγεν ἡ ἐξαπατηθεῖσα ὡς τὴν Μαλβίναν Κορίννα ὑπερτάτη δύναμις τῆς καρδίας, ἐνθουσιασμὸς ἀνερμήνευτος εἰς σεαυτὸν περιέχων τὴν ποίησιν, τὸν ἠρωϊσμόν καὶ τὴν θρησκείαν! Τί γίνεται ὅταν ἡ εἰμαρμένη μᾶς χωρίζει ἀνελθεὺς ἀπὸ τὸν ἀδιάσπαστον τῆς ψυχῆς μας φίλον, φίλον ὅστις μᾶς ἔσωσε τὴν ζωὴν τῆς καρδίας, τὴν αἰώνιαν καρδίαν; Τί γίνεται, ὅταν ὁ χρησμὸς ἢ ὁ θάνατος ἀπερηνώσωσι τὴν γυναῖκα ἐπὶ τῆς γῆς; τότε μαραίνεται, τότε τελευτᾷ. Ποσάκις οἱ λίθοι οὗτοι οἱ περικυκλοῦντες ἡμᾶς δὲν ἔδωκαν ψυχρὰν ὑποστήριξιν εἰς μεμονωμένας χεῖρας στηριζομένας ἄλλοτε εἰς φίλου στήθος, εἰς ἥρωος βραχίονα; Ὅταν ὁ ἔρωσ μᾶς εἶναι πάθος ἀκμαῖον καὶ σφοδρὸν, ἀποκτῶμεν καὶ πολλὴν ὀξύνοιαν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἐτοιμοπιστίαν. Εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην φαίνεται ὅτι ὅλα δι' ὑπερφυσικοῦ τινος τρόπου δύναται τις νὰ τὰ ἴδῃ ἀνακαλύπτων τ' ἀπόκρυφα, ἀπατάται εἰς τὰ φανερά, ἐπειδὴ ἤθελεν ὅλος

διόλου τὸν ἀπελπίσει ἡ ἰδέα ὅτι πάσχει τόσον μεγάλως ἄνευ αἰτίας τινὸς ἐκτάκτου καὶ ὅτι ὅλη του ἡ δυστυχία προέρχεται ἀπὸ κινῶν καὶ ἀπλουστάτας περιστάσεις... Ὡ! μεγάλη ἡ δύναμις τῆς ἀγάπης, μεγάλη ναὶ καὶ ἀκαταμάχητος εἰς τὰς ἐνθουσιώσας καὶ πυριφλεγεῖς ψυχάς! Εὐτυχεῖς, τρεῖς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς, ὅσαι εἰς μόνον τὸν Θεὸν ἀφιερώνουν τὸ βαθὺ τοῦτο τοῦ ἔρωτος αἰσθημα, τοῦ ὁποῦ ἄξιοι δὲν εἶναι τῆς γῆς οἱ κάτοικοι... Ὡ φωνὴ προσώπου ποθητοῦ, ὦ φωνὴ τῆς ἀγάπης, ποίαν ἀνεκφραστον ταραχὴν διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν μας! ποῖον μίγμα συγκεχυμένον, ἀνεξήγητον, τροφῆς, ἐνθουσιασμοῦ καὶ φόβου! καὶ φόβου, ναί, ἐπειδὴ ὑπάρχουν αἰσθήσεις καὶ προσβολαὶ ζωηραὶ τόσον, ὥστε ἡ πτωχὴ καὶ ἀδύνατος φύσις μᾶς ὡς καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν τῆς φοβεῖται ὅταν τὰς αἰσθάνεται... Μυστήριον ἀκαταμάχητον ὁ ἔρωσ! αἰσθημα καὶ θαυμάσιον καὶ μηδαμινόν! Θρησκον ὡς οἱ μάρτυρες, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινοτέρας φιλίας ψυχρότερον. Ἐξ οὐρανοῦ ἄραγε κατέρχεται, ἡ γῆνιων παθῶν εἶναι γέννημα, τὸ ἀκουσιώτατον τῶν αἰσθημάτων; Νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς αὐτὸ πρέπει, ἡ νὰ τὸ πολεμήσωμεν;

Ταῦτα λέγει ἡ Κορίννα ὅταν διέγνωσεν ἐκ πείρας τὸ ἀβάσιμον τοῦ λυπηροῦ ἔρωτός τῆς ὅταν δηλ. ἡ τύψις τοῦ συνειδότητος ἤρξατο νὰ τὴν ἐλέγῃ, ὁ δὲ τάφος νὰ καλύψῃ τὸ τε σῶμα καὶ τὰ αἰσθηματά τῆς. Εἶναι λόγοι σπουδαῖοι καὶ σοβαροὶ λεχθέντες ἀπὸ καρδίαν ἀγαπηθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἐπιπολαίου, ψυχῆς γενναίας καὶ μεγαλεπιβόλου, πνεύματος ἐπισύραντος τὸν γενικὸν θαυμασμόν! Εἰσὶν λόγοι τῆς περικλειοῦς Στάελ, ἣτις ὑπὸ τὸ πλαστὸν ὄνομα τῆς Ἑλληνίδος

Κορίννης, ήθελσε νά διηγηθῆ τὰ πάθη της καὶ νά διδάξῃ τὰς γυναῖκας, ἀφοῦ πρῶτον ἀπέκτησε τσαύτην πείραν τῆς γυναικείας καρδίας καὶ τοῦ ἔρωτος τῶν γυναικῶν, τὸν ἀληθῆ ἔρωτα, τ' ἀληθῆ αὐτοῦ ἀποτελέσματα καὶ τὴν ἐκ τῶν παθήσεών της διδασκαλίαν. Εἶναι λόγοι οὗς ἡ φρονίμη νεῆνις πρέπει νά ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, προκειμένου νά ἐρασθῆ, διότι πηγάζουν ἐκ τῆς ἀληθείας καὶ πείρας, τῶν δύο αὐτῶν ἀδελφῶν, τῶν πηγῶν πάσης ἀνθρωπίνης πορείας.

Ἐραῖά μου φίλοι, ἀκούσατε τοὺς λόγους ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου φίλου σας, οὗς δὲν ὑπαγορεύει οὔτε ἐπίδειξις οὔτε συμφέρον, δὲν γεννῶνται ἀπὸ καρδίαν σκληρὰν καὶ ἀδυσώπητον, ἀλλ' ἀθῶν καὶ ἀγνῆν, συναισθανθεῖσαν τὰ πλῆκτρά σας, ἀναγνωρίσασαν τὴν ἀρειμάνειον ἰσχύν σας καὶ τὰ θεσπέσια προτερήματά σας. Μὴ ῥίψετε αὐτοὺς εἰς λήθην ἢ λήθη εἶναι πολλάκις τῶν ἐλαττωμάτων ἡ πρωτίστη πηγὴ.

Ὁ ἔρωσ εἶναι τὸ ἰσχυρότατον καὶ ἀνώτατον τῶν αἰσθημάτων. Αὐτὸ ὑποδουλώνει τοὺς ἄνδρας καὶ τὰ θέλητρα τοῦ ὠραίου φύλου, νομίζοντες ὅτι φίλος γλυκύτερος τῆς ἀγαπώσης αὐτοὺς δὲν ὑπάρχει. Μὴ ἄρα ἔχουσιν ἄδικον; Ἡ γυνὴ εἶναι κάτοχος τῆς ἐλαφρᾶς ἐκείνης εὐθυμίας τῆς διασκεδαζούσης τοῦ ἀνδρὸς τὴν κατῆφειαν· διὰ τῶν χαρίτων αὐτῆς διαλύει τὰ σκότῃ, τὰ φαντάσματα τῆς σκέψεως· διὰ τῶν θελητήρων της, τῆς ὠραιότητος καὶ ἐμπιστοσύνης καθιστᾷ τὸν ἄνδρα ὑπεράνθρωπον. Ποῖος θυμὸς δύναται ν' ἀντισταθῆ εἰς γυναικὸς δάκρυα, ποῖα ὑψηλοφροσύνη δὲν ὑποτάσσεται ἐνώπιον γυναικός;

Ὁ ἔρωσ παριστῶν ἡμῖν τὰ πάντα θελκτικά, θεωρεῖται πάθος γλυκύτερον, ἀναγκάζον ἡμᾶς ν' ἀποβάλλωμεν μετὰ σπουδῆς ὅτι συνά-

δει νά τὸ ἐξαλείψῃ ἢ ἀλλοιώσῃ. Εὐτυχεῖς ἐὰν ἡ δύναμις του δὲν εἶναι τυραννικὴ· εὐτυχεῖς ἐὰν ἤλθε ν' ἀναπτύξῃ τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματός μας, καὶ δυστυχεῖς ἐὰν ὡς ὁ Ἀττίλας ἤλθε διὰ νά ἐξαφανίσῃ πᾶσαν ἀρετὴν, πᾶσαν σοφίαν, διὰ νά μένῃ πάντοτε κατακτητῆς κραταιὸς καὶ ἀδιάσειστος, καὶ θέλει μείνει δυστυχῶς τοιοῦτος, διότι ἀποβαλλόντες πᾶσαν σοφίαν καὶ ἀρετὴν, ἀδύνατον ἐστὶ ν' ἀποβάλλωμεν αὐτὸν τοῦτον.

Ὁ Τηλέμαχος, ὁ ἀγαπητὸς τῆς Ἀθηνᾶς φίλος, καίτοι σωφρονέστερος καὶ ἐμφρονέστερος τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος, δὲν ἠδυνήθη ὅμως οὔτε εἰς Κύπρον, οὔτε εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς νά νικήσῃ τὸν ἔρωτα· καὶ ἐὰν ὁ Μέντωρ δὲν τὸν ἐξύπνα τοῦ βαθυτάτου ἐρωτικοῦ ὕπνου, δὲν ἤθελεν ἀποκατασταθῆ τόσον ἐπιστήμιος τῆς Ἀθηνᾶς φίλος.

Ὁ πάθος γλυκὺ ἐν ταῦτῳ καὶ πικρὸν! Ὁ πάθος καθιστὸν τὸν ἄνθρωπον ἐναλλάξ εὐτυχῆ καὶ δυστυχῆ! Ὁ πάθος ὑπερ ὡς χαμαιλέων μεταλλάπτει κατὰ βούλησιν χρώμα, πόσον ἀπατηλὸν εἶσαι ὅταν δὲν ἐμπνέσῃ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν φρόνησιν! διὰτὶ ἄρα ἐποιήθη εἰς τὸν πλανήτην τοῦτον βίον μας; διὰ νά μᾶς ἀπομακρύνῃς τῶν χρεῶν καὶ καθηκόντων μας, ἢ διὰ νά μᾶς ὑποδείξῃς ὅτι ἄνευ σοῦ ἀδύνατον νά γνωρίσωμεν τὴν τοῦ Πλάστου μας εὐδαιμονίαν;

X. X. X.

Ο ΕΡΝΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ.

(Σενέγκα. — Ἴδε Φυλλάδιον ΣΤ΄.)

(Ἐκ τοῦ Ἴταλικοῦ.)

Ὁ Ἀχιλλεὺς Δεβέριος εἶπεν ὅτι μὴ δυνάμενος νά κοιμηθῆ ἐν τοιαύτῃ νυκτὶ ἐσκόπει νά μεταβῆ ὅπως σχεδιογραφίση τὴν τελευταίαν σκηνήν.

Τὴν ἐπιούσαν, ὅτε ὁ Οὐγκὼ ἠγέρθη τῆς κλίνης, ἔλαβε τὴν παρὰ πόδας ἐπιστολήν:

« Κύριε!

» Παρέστην ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ Ἐρνάνη παραστάσει. Γινώσκετε τὸν πρὸς ὑμᾶς θαυμασμόν μου. Ἡ φιλοδοξία μου ζηλεύει τὴν λύραν σας, τὸ διατὶ δὲ, δὲν σᾶς διαφεύγει. Εγὼ ἀπέρχομαι καὶ ὑμεῖς ἔρχεσθε. Συνιστῶ ἑμαυτὸν εἰς τὴν εὐνοίαν τῆς ἐμπνευσάσης ὑμᾶς Μούσης. Ἡ δόξα σας ἄς εὐχηθῆ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τεθνεώτων.

« Τῆ 29 Φεβρουαρίου 1830.

« ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΣ.»

Ἡ πρώτη παράστασις ἐδόθη τὸ σάββατον. τὴν Δευτέραν, ἥτις ὠρίσθη διὰ β' παράστασιν, ἐδημοσιεύθησαν αἱ ἐπιφυλλίδες. Ἐξαιρουμένης τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων», πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐκηρύχθησαν κατὰ. Κατεμέμφοντο τοῦ δράματος καὶ τῶν θεατῶν. Κατὰ τὰς ἐπιφυλλίδας ταύτας, ὁ ποιητῆς ἠγάγεν εἰς τὴν παράστασιν θεατὰς ἀξίους τοῦ ἔργου του, ἀνθρώπους ἐξηχειωμένους, πρόσωπα γυδαῖα καὶ βακένδυτα, στρατολογηθέντα ἐν τρεῖς καπηλείοις καὶ μεταβαλόντα τὸ θέατρον εἰς δυσώδες ὑπόγειον, διότι ἐπεδόθησαν εἰς τέλεσιν ὀργίων, σχόντων λίαν ἀκόσμους τὰς συνεπείας· οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἔψαλλον, κατὰ τὰς φιλελευθέρους ἐφημερίδας,

ἄσματα αἰσχρὰ, κατὰ δὲ τὰς βασιλικὰς ἄσματα ἐπαναστατικά. Ὁ ναὸς λοιπὸν ἐβεβηλώθη καὶ ἡ Μελομένη κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐκίνει τὸν οἶκτον.

Ὁ Βασ. Ἐπίτροπος ἔσπευσε παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅστις διετέλει δυσαρεστημένος ὦν, διότι ἡ ὁμόφωνος αὐτῆ τοῦ τύπου ἐπίθεσις θὰ ἐνεψύχου βεβαίως τοὺς ἐχθρούς του, οἵτινες ἐδαμάσθησαν μὲν ἐν τῇ πρώτῃ παραστάσει, ἀλλ' οἱ ὅποιοι θὰ συνῆπτον κατὰ τὴν β' παράστασιν μάχην πείσμονα. Ἐπειδὴ ὁ Οὐγκὼ δὲν ἠρέσκετο εἰς ἐμμίσθους ἐπευφημίας, παρεκάλεσε τοὺς φίλους του, ὅπως παραστῶσιν αὐθις εἰς τὸ θέατρον καὶ ὑποστηρίξωσι τὸ δράμα, καθάπερ ἔπραξαν καὶ κατὰ τὴν πρώτην φοράν. Ἐννοεῖται ὅτι ἔσπευσαν μετὰ χαρᾶς. Οἱ ἀρχηγοὶ ἀναγνῶντες τὰς ἐπικρίσεις, ἔσπευσαν αὐθόρμητοι ἐνόησαν ὅτι ὁ ἀγὼν δὲν ἐτελείωσεν ἔτι καὶ ὅτι τὴν ἐσπέραν θὰ ἐξηκολούθει πεισματωδέστερος· ἐφρόνουν ὅτι ἐπέτυχον λίαν εὐκόλως τὸ πρῶτον καὶ μόλις ἐχάρησαν διότι ἐνίκησαν ἀμαχητί.

Ἡ ὁδὸς Βαλὸα ἐπληρώθη ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὑπὸ μωρῶν, ἐλπίζόντων νά ἴδωσι τὸ θέαμα τῶν παραδόξων ὀρδῶν ἃς αἱ ἐφημερίδες ἀνήγγελλον. Ἄλλ' ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Θεάτρον δὲν ἐπέτρεψεν, ἵνα οἱ νέοι εἰσέλθωσι πάλιν διὰ τῆς κυρίας θύρας καὶ μείνωσιν ἐπὶ 4 ὥρας κεκλεισμένοι ἐν τῇ πλατείᾳ. Ἐπετράπη αὐτοῖς ἡ εἴσοδος διὰ τῆς μικρᾶς θύρας, καὶ ὀλίγον μόλις πρὸ τῆς ὠρισμένης ὥρας τῆς ἐνάρξεως. Παρατράγωδα λοιπὸν δὲν συνέβησαν ἄσματα ἄσεμνα δὲν ἐψάλλοντο, ἀλλ' ἄντες δὲν ἐκομίσθησαν, οὐδ' ἄλλο τι. Ἄλλο πλέον δὲν ὑπῆρχεν, εἰ μὴ ὁ τοῦ πλήθους ἐκκεντρισμὸς, ὅστις ὅμως ἤρκεσεν ἵνα διερεθίσῃ τοὺς ἐν τοῖς θεωρείοις. Μετὰ φρίκης ἐδακτυλοδεικτεῖτο ὁ Θεόφιλος Γωτιέ, διότι τὸ ἐρυ-

θρόν αὐτοῦ υποχιτώνιον ἐκυμάτιζεν ἐπὶ ἀναξήριδος φαίχρου, φερούσης ἐκατέρωθεν ταινίας μελανοῦ σπρικοῦ, καὶ ἡ κόμη αὐτοῦ ἐχύνετο ὑποκάτωθεν χαμηλοῦ πύλου, ἀτελεύτητον ἔχοντος γῦρον.

Καθ' ἣν στιγμήν ἐπρόκειτο ν' ἀρθῆ ἡ αὐλαία, συνέβη τι, ὅπερ εἰς πάντα τὰ δράματα τοῦ Οὐγκώ ἐπανελήφθη. Ἐσμὸς ἐκ λευκῶν χαρτίνων τεμαχίων ἔβρεχεν ἐξ ὕψους ἐπὶ τῶν θεωριῶν τῆς πρώτης σειρᾶς, ἐπ' ἐκείνων τοῦ προσκηνίου, καὶ ἐπὶ τῶν κεκλεισμένων θέσεων. Τὰ τεμάχια ταῦτα προσκολλῶντο ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, προσηλοῦντο εἰς τὰς βίνας, ἀνηρτῶντο ἐπὶ τῶν γυναικείων κομῶν, εἰσέδυσον εἰς τὰ στήθη αὐτῶν, καὶ σύμπαν τὸ θέατρον ἐταράσσεται. Καὶ ἑτέρα λοιπὸν κατὰ τοῦ Ἑρνάνη μομφή! Τίς ἦν ὁ ῥίπτων τὰ χαρτῖα ταῦτα; Ἦτον ἐχθρός; Ἦτο τις μισῶν τοὺς κατοίκους τῶν προαστείων, ὅστις οὕτως ἠρέθιζεν αὐτοὺς, ἵνα τοὺς παροτρύνῃ ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὸν ἀγῶνα; Τὸ ζήτημα οὐδέποτε ἐλύθη!

Ἀπὸ τῶν πρώτων λέξεων τοῦ δράματος ἠκούσθη βοή τις ὑπόκωφος, ὡσεὶ ἀπομεμακρυσμένης καταγίδος. Ἡ καταγίς αὕτη ἐξερράγη τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς πρώτης πράξεως. Ὁ στίχος

Nous sommes trois chez vous ! C'est trop de deux, madame,

ὑπεδέχθη διὰ γέλωτος παρατεταμένου ὑφ' ὅλης τῆς πρώτης σειρᾶς καὶ τῶν κεκλεισμένων θέσεων. Οἱ γέλωτες ἐδιπλασιάσθησαν ἐν τῷ στίχῳ :

'Oui, de ta suite, ó roi ! de ta suite !

— J'en suis.

Τὸ « de ta suite, j'en suis ! » ἦτο χαρὰ διάρξασα πολλὰς μετὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἡμέρας. Ἐπὶ χρόνον πολὺν οἱ κλαστικοὶ

ἐχαιρετῶντο διὰ τῶν λέξεων « de ta suite j'en suis », καὶ ἐπωφελοῦντο οὕτω στιγμῆς τινος ἰλαρότητος ἠδείας.

Εἶναι εὐκόλον νὰ νοήσῃ πᾶς τις ὅτι οἱ ῥηγνύμενοι γέλωτες ἐπολεμήθησαν γενναίως ὑπὸ τῆς νεολαίας· οἱ συριγμοὶ καὶ αἱ χειροκροτήσεις δισταυρώθησαν τότε, καὶ ὁ ἀγὼν ἤρξατο. Κατὰ τὴν δευτέραν πράξιν, ἅμα ἀπηγγέλθη τὸ

— Quelle heure est-il ?

— Minuit.

καὶ αἱ λέξεις αὗται ἀπετείνοντο εἰς βασιλέα, ὅστις ἠρώτα περὶ τῆς ὥρας καὶ ὅστις ἔπραττε τούτο διὰ στίχων, ἢ δ' ἀπάντησις ἐδίδετο αὐτῷ ἐπίσης διὰ στίχων, καὶ ἔλεγεν ἡ ἀπάντησις αὕτη ὅτι ἦν μεσονύκτιον, διὰ τῶν εὐθε-

Du haut de ma demeure
Seigneur, l'horloge enfin sonne la douzième heure,

ταῦτα πάντα ἐφάνησαν φυσικῶς ἀνυπόφορα, καὶ ὁ γέλως μετεβλήθη εἰς συριγμὸν. Οἱ νέοι ἀντέστησαν μετὰ τοσοῦτου θάρρους, ὥστε ἡ μεταξὺ Ἑρνάνη καὶ Βασιλέως σκηνῆ, ἠκούσθη ἄνευ ἐνοχλήσεως, καὶ ἐπέτυχε πλείονον τοῦ Σαββάτου. Ὁ Ζοανὺ, σταθερότατος ἐνώπιον τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἔσωσε τὴν σκηνὴν τῶν εἰκόνων, ἀπαγγείλας αὐτὴν θαρραλέως. Ἐκαμε δὲ κίνημα ἐκούσιον, ὅπως προσφέρῃ τὴν κεφαλὴν του τῷ Βασιλεῖ :

J'ai promis l'une ou l'autre.

N'est-il pas vrai, vous tous ? Je donne celle-ci.

Τὸν μονόλογον τοῦ Καρόλου Ε'. τοσοῦτον τὴν προτεραίαν ἐπευφημισθέντα, ἐσάρκασαν νῦν ὑπερβαλλόντως.

«..... Eteins-toi, cœur jeune et plein de flamme !

Laisse régner l'esprit que longtemps tu troublas.
Tes amours désormais, tes maîtresses, hélas !
C'est l'Allemagne, c'est la Flandre, c'est l'Espagne.

Γέλωτες ἰσχυρότεροι.

Mais tu l'as, le plus doux et le plus beau collier,
Celui que je n'ai pas, qui manque au rang suprême,
Les deux bras d'une femme aimée et qui vous aime.

Γέλωτες θορυβώδεις.

Ὁ χορὸς τῶν προσωπιδοφόρων καὶ αἱ ὀρχήσεις τῆς 5ης πράξεως ἤρσαν ἐπὶ τινὰ στιγμήν εἰς τοὺς τῆς ἀνωτέρας τάξεως θεατὰς, ἀλλ' ὅταν εἰς τὴν Δόνα Σόλα, ἥτις ἤθελε νὰ φύγῃ τὴν μουσικὴν, ἐπιθυμοῦσα ν' ἀκούσῃ ἄσμά τι τὴν νύκτα, λέγει ὁ Ἑρνάνης :

Capricieuse,

ἡ λέξις ἐφάνη κωμικοτάτη καὶ οἱ γέλωτες ἤρξαντο μὲ σκοπὸν νὰ μὴ καταλήξωσιν.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐπιούσης διηγήθησαν τὰ περὶ τοῦ γέλωτος, ἀλλὰ ἐλησμόνησαν νὰ προσθέσωσιν ὅτι ἀπεπνίγετο οὗτος ὑπὸ ζωντῶν ἐπευφημιῶν. Τὸ χρέος αὐτῶν ἐν τῷ σκανδαλώδει δράματι ἐξεπληρώθη· τὸ ἔργον ἦτο πλέον τετελεσμένον· χάριτι θεῆα οὐδεὶς θὰ ὀμιλήσῃ πλέον περὶ τοῦ δράματος, ὅπερ οὐδὲ κἄν τὴν περιέργειαν ἐκίνησεν· ἐν τῇ δευτέρᾳ παραστάσει τὸ θέατρον ἦν σχεδὸν κενόν !!! Τοιαῦτα ἔγραφον αἱ ἐφημερίδες! (ἀκολουθεῖ.)

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ὁ Σωτεῖλ ἦτο παίκτης ὅσον καὶ αὐτὰ τὰ χαρτοπαίγνια. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ὥραν ἐ-

χαρτόπαιζε προσεκάλεσαν αὐτὸν ὅπως μεταβῆ καὶ κηρύξῃ. Ὁ Σωτεῖλ ἀνεχώρησε φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰ χαρτῖα τοῦ ἀτίνα ἐκρυφεν ἐν τῇ χειρίδι. Δυστυχῶς ὅμως κηρύττων ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, τὰ δὲ χαρτῖα ἐκσφεδονισθέντα διεσπάρησαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐκ τούτου μέγα σκάνδαλον· ὁ Σωτεῖλ χωρὶς νὰ ταραχθῆ, καλεῖ ἐν παιδίον δεκαετῆς καὶ λέγει αὐτῷ, ποῖον εἶναι τὸ χαρτίον ὅπερ κρατεῖς ἀνά χεῖρας;— Ἡ Δάμα τῆς πίκας.— Πολὸν καλά· ποῖα εἶναι ἡ πρώτη τῶν τριῶν θεολογικῶν ἀρετῶν;— Ἄγνωθ.— Τὸν ἀκούετε, ἀδελφοί, κράζει ὁ ἱεροκήρυξ, μετὰ τινος ἀπεγνωσμένης χειρονομίας· ἰδοὺ ἐν τέκνον ὅπερ ἀγνωεῖ τὴν πρώτην θεολογικὴν ἀρετὴν καὶ γνωρίζει τὴν Δάμα τῆς πίκας.

Ἐπὶ τάφου φιλαργύρου Ἀγγλοῦ ἐχαράχθησαν τὰ ἐξῆς.— Ἐνταῦθα κεῖται τις ἀπολέσας τὴν ζωὴν, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ δαπανήσῃ ὀλίγα χρήματα, ὅπως ἀγοράσῃ ἱατρικὰ· πλὴν θὰ ἔσκαζεν ὁ ταλαίπωρος ἀπὸ θυμόν, ἂν ἐμάνθανε πόσα ἐξωδεύθησαν εἰς τὴν κηδείαν του.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ λόρδου Μακαρτνέυ καίτοι κατατρυχόμενος ὑπὸ κρυφίας τινὸς φιλοδοξίας, προσεποιεῖτο οὐχ' ἦττον περιφρόνησιν πρὸς τὰ μεγάλα ἀξιώματα. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἠθέλησε νὰ πληροφορηθῆ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως περὶ τῆς σπανίας ταύτης ἀπαρνήσεώς του. Προσεκάλεσας λοιπὸν αὐτὸν τὸν ἠρώτησεν ἂν γνωρίζῃ τὴν ἰσπανικὴν γλῶσσαν· ἡ ἐρώτησις δ' αὕτη ὑπεμίμησεν εἰς τὸν Μακαρτνέυ τὴν χηρέουσαν θέσιν προσβεβητοῦ τοῦ ἀνακτοβουλίου τοῦ Ἀγίου-Ιωάννου ἐν Ἰσπανίᾳ.— Ὁχι, Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν.— Τοῦτο εἶνε δυσάρεστον, ἐπανάλαβεν ὁ βασιλεὺς.— Ἀλλὰ τι σημαίνει εἶπεν ὁ λόρ-

δος, ἐὰν ἐπιθυμῇ ἡ Υ. Μ. θέλω τὴν ἐκμάθει τάχιστα. — Πολὺ καλὰ, μάθετέ την λοιπὸν ταχέως ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς.

Ἡ ἐλπίς ἐκπληρώσεως σφοδρᾶς ἐπιθυμίας κάμνει τὴν καρδίαν τοῦ εὐγενοῦς Ἄγγλου νὰ πάλῃ μεταβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν του κατακλείεται ἐν αὐτῇ ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους μῆνας καὶ ἐξέρχεται κάτοχος τῆς γλώσσης ὑπολαμβάνων ἑαυτὸν πρεσβευτὴν ἤδη ἐν Μαδρίτῃ. Αἰτεῖ καὶ παρουσιάζεται τῷ βασιλεῖ ἅμα δὲ, ἀρχεται μιᾶς προσφωνήσεως Ἰσπανιστί. — Θαυμάσια, τῷ λέγει ὁ βασιλεὺς, διακόπτων αὐτὸν ἀφοῦ λοιπὸν ἐπωφελείσθε τόσον δεξιῶς τῶν καλῶν συμβουλῶν, δὲν ἔχω παρὰ νὰ σᾶς συμβουλευσω ἤδη νὰ ἀναγνώσητε τὸν Δὸν Κιχῶτον ἐν τῷ προτοτύπῳ, διότι, λέγουσιν, αἱ μεταφράσεις δὲν ἀξίζουν τίποτε.

Ἄγγλος τις προτιθέμενος ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἰταλίαν, ἠρώτησε τὸν Βολταῖρον τί ἐπεθύμει νὰ τῷ φέρῃ ἐκεῖθεν. — Τὰ ὦτα τοῦ Μεγάλου Ἱεροξεταστοῦ ἀπήντησε ὁ Βολταῖρος. Ὁ δὲ Πάπας Γαγκανέλλης εἰς ἀπάντησιν τῷ πρὸς ῥήγγειλε διὰ τοῦ ἰδίου Ἄγγλου ὅτι, εἰς Ἱεροξεταστῆς δὲν ἔχει οὔτε ὦτα οὔτε ὀφθαλμούς.

Ἐπιτύμβιον. — Ἐνθάδε κεῖται ὁ στρατηγὸς Ζούλου. Εἶχεν ἡλικίαν 105 ἐτῶν. τὸν περιέμενον 9 σύζυγοι, αὐτὸς δὲ περιμένει τὴν δεκάτην.

Ἐφευρέτης τοῦ ζύθου ἐπονομάζεται ὁ Ὀστρις. Οἱ Γαλάται ἐγένωσκον δύο εἶδη ζύθου, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἐκαλεῖτο ζερβοάς.

Πρῶτος ὁ Ῥωμαῖος Μένιος συνέλαβε τὴν ἰδέαν καὶ ἐποιήσατο ἐν Ῥώμῃ ἐξώστας ἐν τῇ οἰκίᾳ του.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΟΡΥΑΣ.

(ἄσμα.)

Πενθίμως ἐκελάδει

Ὁ ρύαξ τῶν βουνῶν,

Κ' ἐσκιάζον οἱ κλάδοι

Τὸ ρεῦμα σκοτεινόν.

Ἄκτις πλὴν αἰφνιδία

Τὰ κύματα χρυσοῖ,

Κ' ἐντὸς των ἐμειδία

Εἰς Ἄγγελος ὡς σύ.

Τὰ ἐπεκόσμ' ἡ Ἴρις

Χρωμάτων ἀνθηρῶν,

Καὶ ἦν ἄσμάτων πλήρης

Ὁ φλοῖστος τῶν νερῶν.

Ὡς ἤλθε πλὴν ἐσπέρα,

Ἐσθέσθη ἡ ἀκτίς,

Κι' ὁ χειμάρρος ἐπέρα

Διὰ νυκτὸς φρικτῆς.

Τὸ ὄραμα ἐλύθη,

Παρῆλθεν ἡ χαρᾶ,

Καὶ ἔθραυον οἱ λίθοι

Τ' ἀφρίζοντα νερά.

Κ' ἐκ τῆς νεκρᾶς ἐρήμου

Ἀντήχησε φωνή

Πῶς εἶναι ἡ ζωὴ μου

Ὁ ρύαξ ποῦ θρηνεῖ.

Εἰς λευκῶμα.

(Ἔπὸ εἰκόνα φύλλου ξηροῦ.)

Εἰς ἀνθοδέσμας ἐκ χειρῶν

τοσοῦτω φίλων,

Ἄοσμον ἄχρουν καὶ ξηρὸν

Τί θέλει τὸ φύλλον;

ὦ, ἄφες, ἄφες νὰ ταφῇ

Ἐδῶ εὐδαίμων.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

(Ἐκ τοῦ Χρόνου, Ἡμερολογίου ἐκδοθέντος τὸ 1870 ἔτος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ Σ. Ἀνδρέαδου.)

ΛΥΣΕΙΣ (1)

τῶν ἐν τῷ ἔκτῳ φυλλαδίῳ.

Αἰνιγματοῦς.

ΜΑΓΟΣ — ΓΑΜΟΣ.

Γριφοῦ.

Ἐξεστί δυστυχεῖς περιφρονεῖν;

Γριφοῦς αἰνιγματοῦς.

Ἐκαστος ἀνὴρ μὲ ἔχει

Αἱ γυναῖκες ὅμως ὄχι

Εἰς τὰ ὄρη μὲ εὐρήσεις

Οὐδαμοῦ δ' ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ ἐνῶ εἶμαι ἐντὸς σου,

Οὔτε στήν ψυχὴν σου εἶμαι

Οὔτε εἰς τὸ σῶμά σου.

Κ' εἰς τὸ αἰνιγμ' ἂν θελήσης

Δύνασαι νὰ μὲ εὐρήσῃς.

Επιλογίαι.

Τὸ πνεῦμα

(1) Ἐπεμψαν ἡμῖν λύσεις οἱ ἐξῆς Κύριοι: Ἀθ. Φαρόφ ὁ λαθὼν καὶ τὸ γέρας, Σ. Δέγκληρης, Ἡλίας Καρτζῆς, Κ. Ζαχαρόπουλος, Ν. Βάστας, Κ. Χριστοδοῦλου, Δ. Π.— Ν. Σ., Κ. Ἀργύρης, Σ. Ι. Γιαννόπουλος, Σ. Σαριγιάννης, Μ. Λάνης, Α. Πετροκόκκινος, Βρασιδᾶς Ἀλειφερόπουλος, Π. Δ. Κοτρῶνης, μαθητῆς τῆς Γαλ. Σχολῆς, Β. Οἰκονομίδης, Χ. Θανόπουλος, Σωκράτης καὶ Γεράσιμος Βολταῖρος, Πηλάτος, Ι. Δ. Φερεντίνος καὶ Α. Κροκιδᾶς.

Ὁ κύριος Ν. Μπάρακλης ἐξ Ἀθηνῶν ἐπεμψεν ἡμῖν τὴν λύσιν τοῦ ἐν τῷ 4ῳ Φυλ. προβλήματος.

Λογογρίφος.

Παι: ν ἐπάγγελε Τεφ, γρίφος εἶπε, : ν;

καὶ δάφνη, προτὸν

τοῦ Ἐλικῶνος

Καὶ τὸ ἐξήρανε χιῶν,

Πνοὴ χειμῶνος.

Δὲν ἔπειε τὴν πρωϊνὴν

Μαίτου δρόσον

Ἄλλὰ πεσὸν, ὑπὸ δεινὴν

Ἐτάκη νόσον.

Μῦρον δὲν πέμπ' εἰς οὐρανὸν

Οὐδ' εὐωδίας,

Οὐδὲ σκιάζει τὸ πτηνὸν

Τῆς Μελωδίας.

Δὲν ἔχει πράσιν, νεκρὸν

Ἐχει τὸ χρῶμα.

Καθεὶς τὸ ρίπτει, καὶ πικρὸν

Εἶν' εἰς τὸ στόμα.

Τὸ σύρουσι κατὰ κρημνῶν

Χειμάρρων λίθοι,

Καὶ, τοῦ στελέχους

Κατεπατήθη.

Δὲν εἶναι φ

Καὶ τῶν ποικί

Ἐκ τῆς καρδίας ἐκπεσὼν

Εἶν' ἐν τῆς φύλλον.

Ἄφοῦ τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς

Δὲν τὸ ἠδύνει,

Οὐδ' ἔχει κλάδον ἐπὶ γῆς

Χλωρὸν νὰ μείνη

Ἄφ' οὗ κρυπτὸς ἀνιλεῖς

Τὸ τρώγει σκώληξ,

Καὶ διεβράγ' ἡ τῆς ζωῆς

Αὐτοῦ πομφόλυξ

Ἄφ' οὗ τὸ ἤρπασε στροφή

Σφοδρῶν ἀνέμων,

ΑΙΝΙΓΜΑ (1).

ΓΞ.

Πέντε ἀδάμαντες ἐκόσμου τὴν θείαν κεφαλὴν μου,
 Ὅρμος δ' ἑκατοσμάραγδος τὸν ἀνθηρὸν λαιμόν μου,
 Ὅκτακοσιολέπιδος, στῆθος τὸ φλογερόν μου
 Καταστολίζει πάγχρυσος θώραξ· κι' ἀκολουθοῦσιν
 Εἴλωτες διακόσιοι εἰς τὴν διαταγὴν μου,
 Τὴν συρομένην δ' εὐπειθῶς πορφύραν μου κρατοῦσι.

Λοιπὸν τίς εἶμαι ; — Βασιλεύς. — Ναι, Βασιλεύς, τῷ ὄντι.
 Τόσον εὐρὺ, καθὼς ἐγὼ, κράτος, τίς ἄλλος ἔχει ;
 Ἡ παντοδύναμός μου χεὶρ τὰ σύμπαντα συνέχει
 Ὅσα ἐγκλείει ὁ αἰθῆρ, ἢ ἡπειρος κ' οἱ πόντοι.

Λοιπὸν τίς εἶμαι ; — Τίς ; Θεός ! — Θεὸς καὶ μέγας ὄντως,
 Τῶν Βασιλέων Βασιλεύς καὶ πάντων τῶν στοιχείων
 Ἄν καὶ εὐρίσκονται θνητοὶ καλοῦντες με παιδίον.
 Πλὴν πάντας ὕσους μ' ὕβρισαν ἐκόλασα πρεπόντως.

Πλὴν τίς αὐθάδης φθόνου χεὶρ τὸν ὄρμον μου ἀρπάζει ;
 Ἄχ, φθόνε ! κόρη μ' ἔδειξας !... ἀλλὰ ὠραίαν πάλιν.
 Τί βλέπω ;... φεῦ ! εὐρίσκομαι εἰς γέροντος ἀγκάλην !...
 Ἄφες νὰ φύγω, γέρον μου, ὁ Φοῖβος πλησιάζει.

X. X. X.

Ἐπὶ τῆς ἀκολουθούσης ῥήσεως ὑπάρχει πρὸς τὴν ἀναγνώστην ἑπισημασθεῖσα ἁπλοῦς ὑμπτωσις, ἣν ὀφείλει ν' ἀνακαλύπτῃ ἡ ἀναγνώστρις :

ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΝ ΟΨΙΝ.

ΓΡΙΦΟΣ.

ΠΙΟΣ Α'.

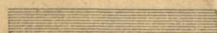

ΠΙΟΣ Β'.

Ὁδὸς Κλεοπάτρας

ΠΙΟΣ Γ'.

ΣΤ. |

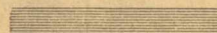

Ὁδὸς Ἀθηνᾶς

†

Ὁν Θᾶπτον Δ

ΠΙΟΣ Δ'.

ΠΙΟΣ Ε'.

Ὁδὸς Σερίφ-Πασᾶ.

(1) Τῷ πρώτῳ λύτῃ δωρεῖται ὁ Ἐρημίτης τῆς Ἰδης τοῦ κ. Π. Καλαθάκη.